

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİMDE
CİNSEL BİLGİLER EĞİTİMİ KONUSUNDA
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Şükran GÖKDENİZ

BURSA 2008

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİMDE
CİNSEL BİLGİLER EĞİTİMİ KONUSUNDA
ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Şükran GÖKDENİZ

Danışman

Doç. Dr. Asude BİLGİN

BURSA 2008

Tez Onay Sayfası

T. C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

..... Anabilim/Anasanat Dalı,
..... Bilim Dalı'nda numaralı
.....'nın hazırladığı ".....
....." konulu
..... (Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik Tezi/Çalışması) ile ilgili tez
savunma sınavı,/...../ 20.... günü - saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan
cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının(başarılı/başarısız) olduğuna
.....(oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

...../...../ 20.....

ÖZET

İLKÖĞRETİMDE CİNSEL BİLGİLER EĞİTİMİ KONUSUNDA ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

Yazar : Şükran GÖKDENİZ
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana bilim dalı : İlköğretim Anabilim Dalı
Bilim dalı : Sınıf öğretmenliği Bilim Dalı
Tezin niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Danışman : Doç. Dr. Asude BİLGİN

Bu araştırmanın amacı, ilköğretimde cinsel bilgiler eğitimi konusunda velilerin ve öğretmenlerin görüşlerini tespit etmektir.

Araştırmanın evrenini Bursa ili merkez ilçesindeki bazı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler; bu okullarda öğrenim gören çocukların velileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise Bursa ili Osmangazi ilçesinde bulunan Hatice-Salih İlköğretim Okulu, Dr. Necla Yazıcıoğlu İlköğretim Okulu, Yıldırım İlçesinde bulunan Vali Orhan Taşanlar İlköğretim Okulu, Gemlik ilçesinde bulunan Atatürk İlköğretim Okulu ve Namık Kemal İlköğretim Okulu'nda görev yapan 248 öğretmen ile bu okullarda okuyan 85 öğrencinin velisi (anne veya baba) oluşturmaktadır.

Araştırmada kullanılan bilgi toplama formu beşli likert tipinde hazırlanmıştır ve 28 sorudan oluşmaktadır. Bilgi toplama formunun maddeleri ilgili yazın incelendikten sonra araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Verilerin çözümlenmesinde yüzde (%) ve frekans (f) hesaplaması yapılmıştır. Elde edilen verilere uygun olarak tablolar hazırlanmış ve araştırmanın amacı doğrultusunda yorum yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda ilköğretimde cinsel bilgiler eğitimi dersinin ayrı bir ders olarak okutulması gerektiği görülmüştür. Öğretmen ve veli görüşlerine göre cinsel bilgiler eğitimi özel eğitim almış uzmanlar tarafından kız ve erkeklere ayrı ortamlarda; 6. sınıftan itibaren verilmelidir. Ayrıca ilköğretim okullarında okutulacak cinsel bilgiler eğitimi dersinde ergenlikte ruhsal ve bedensel değişimler, toplumsal yapı, cinsel organlar ve cinsel istismar konularının yer alması gerektiği veli ve öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan retmen ve velilerin, genellikle birbiriyle doğru orantılı cevaplar verdiği görülmüştür. Sadece retmenlerin cinsellikle ilgili rahat konuştukları; velilerin rahat konuşmadıkları; velilere göre cinsel konuların konuşulmasının ahlaki değerlerimize uymadığını, retmenlere göre cinsellikle ilgili konuşmanın ahlaki değerlerimizle bir bağlantısı olmadığını dşndkleri belirlenmiştir.

Anahtar Szckler: Cinsellik, Cinsel Eğitim, Cinsel Sağlık, Kültür.

ABSTRACT

TEACHER AND PARENT OPINIONS ON SEXUAL INFORMATION AND EDUCATION IN ELEMANTARY SCHOOLS

Writer : Şükran Gökdeniz
University : Uludağ University
Institute : Social Sciences Institute
Division : Elementary Education Division.
Discipline : Class Teacher Discipline
**Property of
the thesis** : Master Thesis
Advisor : Doç. Dr. Asude Bilgin

Jury members: Yard. Doç. Dr. Aynur OKSAL
Yard. Doç. Dr. JALE ELDELEKLİOĞLU

The aim of this research is to state the opinions of the parents and teachers in respect of sexual information and education in elementary education.

The center of the research consists of the teachers working in some elementary schools in center Bursa and the parents of the children that are studying in these schools. My sampling, however, involves the 248 teacher and parents of 85 students that are working and studying in Hatice-Salih Elementary School and Dr. Necla Yazıcıoğlu Elementary School in Bursa, Osmangazi, Vali Orhan Taşanlar Elementary School in Bursa, Yıldırım, and also Atatürk Elementary School and Namık Kemal Elementary School in Bursa, Gemlik.

Information gathering form that is used in the research has likert scale with five options and consists of 28 questions. The topics in the information gathering forms are composed by the researcher after the concerned writing is analyzed.

The analysis of the data are calculated by percentage and frequency. Tables are created proper to the data that is gathered and commented in accordance with the aim of the research.

As a result of the research, it is seen that sexual information and education should be given as a seperated lesson in elementary education. According to teachers and parents, sexual information education should be given to male and female students in different places by specially trained experts, beginning from sixth grade. Moreover, it is stated by the teachers and parents that in the sexual information and education lessons given in the elementary schools, there should be

subjects like psychological and physical changes in adolescence, social structure, genitals and sexual abuse.

It is seen that teachers and parents that are participated in the research have given directly proportional answers with each other in general. And also it is understood that only teachers comfortably talk about sexuality and they don't see any relation between talking about sexuality and our moral values while parents being uncomfortable on the subject and think that it is not proper to talk about sexual subjects for our moral values.

Key words: Sexuality, Sexual education, sexual health, culture.

ÖNSÖZ

Cinsel duygular, cinsel davranışlar ve cinsel sorunlar bireyin çocukluğunu, ergenliğini, gençliğini, evliliğini kısaca tüm hayatını etkileyebilmektedir. Bu kadar önemli olan bir olgunun görmezden gelinmesi ve cinsel eğitime gereken önemin verilmemesi insanların dolayısıyla toplumun sağlığını riske atabilir.

Bu araştırmada, insan hayatını etkileyebilen cinsel eğitim konusunda, topluma her yönden sağlıklı bireyler yetiştirmede önemli görevleri olan öğretmen ve velilerin görüşleri incelenmiştir.

Araştırmayı yaparken bana yardımcı olan ve yol gösteren danışmanım Sayın Doç. Dr. Asude BİLGİN'e; ayrıca benden fikirlerini ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Yar. Doç Dr. Aynur OKSAL'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Beni büyüten, benden sevgisini ve desteğini esirgemeyen, her zaman yaptığım işin en iyisini yapmayı öğreten anneme, babama; pes ettiğim zamanlarda bana güç veren eşim Yılmaz GÖKDENİZ'e; çeviriler için bana yardımcı olan kuzenim Özge ÜNSAL'a; benden manevi desteğini esirgemeyen dostlarım Arzu ÇİFÇİ ve Aycan TOLUNAY'a; anketler için bana yardımcı olan sevgili meslektaşlarıma ve öğrenci velilerine sonsuz teşekkür ederim.

Haziran 2008

Şükran GÖKDENİZ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1.Giriş	1
1.2.Cinsellikte Farklı Bakış Açıları.....	4
1.2.1. Biyolojik Bakış.....	4
1.2.2. Psikolojik Bakış.....	4
1.2.2.1. Psikanalitik Kuram.....	5
1.2.2.2. Bilişsel Gelişim Kuramı.....	11
1.2.2.3. Cinsiyet Şema Kuramı.....	12
1.2.2.4. Toplumsal Öğrenme Kuramı.....	13
1.2.3. Sosyolojik Bakış.....	14
1.3. Toplumlarda Cinselliğe Bakış.....	15
1.4. Cinselliğe Bakış Açısını Etkileyen Faktörler.....	18
1.4.1. Aile.....	19
1.4.2. Medya.....	23
1.4.3. Din.....	25
1.5. Cinsel Eğitim.....	26
1.5.1. Dünyada Cinsel Eğitim.....	29
1.5.2. Türkiye’de Cinsel Eğitim.....	31
1.6. Problem Cümlesi.....	33
1.7. Araştırmanın Amacı.....	33
1.8.	
Sayıtlar.....	34
1.9. Sınırlılıklar.....	34
1.10. Araştırmanın Önemi.....	34
1.11. Tanımlar.....	35
1.12. Kouyla İlgili Yapılan Araştırmalar.....	35
1.12.1. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	36
1.12.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	39

BÖLÜM II

YÖNTEM.....	41
2.1. Araştırmanın Modeli.....	41
2.2. Evren ve Örneklem.....	41
2.2.1. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri.....	42
2.2.2. Velilerin Demografik Özellikleri.....	42
2.3. Veri Toplama Aracı.....	43
2.4. Verilerin Toplanması.....	43
2.5. Verilerin Analizi.....	44

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM.....	45
3.1. Bulgular.....	45
3.2. Alt problemler.....	46
3.2.1. 1. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular).....	47
3.2.2. 2. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin ilköğretimde verilecek cinsel bilgiler eğitiminin içeriğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular).....	49
3.2.3. 3. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel konuların konuşulması ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular).....	56
3.2.4. 4. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel konuların konuşulmasının ahlakla bağlantısı ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular).....	60
3.2.5. 5. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin, sınıfta cinsel konuların konuşulması ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular).....	62
3.2.6. 6. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel eğitimle cinsel kaynaklı suçların azalması ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular).....	64
3.2.7. 7. alt problem (Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel eğitimin cinsel ilişkiye sebep olması ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular).....	66

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
4.1. Sonuç.....	68
4.2. Öneriler.....	69

KAYNAKLAR.....	73
-----------------------	-----------

ÖZGEÇMİŞ.....	79
----------------------	-----------

EKLER.....	81
EK 1 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Hakkındaki Tutum Anketi.....	81
EK 2 Velilerin Cinsel Eğitim Hakkındaki Tutum Anketi.....	83

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 2.1** : Öğretmenlerin cinsiyete ve yaşa göre dağılımı.
Tablo 2.2 : Velilerin cinsiyete ve yaşa göre dağılımı.
Tablo 2.3 : Öğretmenlerin çalışma süresi dağılımı.
Tablo 2.4 : Velilerin eğitim durumları dağılımı.
Tablo 2.5 : Velilerin yaşadığı yer dağılımı.
Tablo 3.1 : Öğretmenlerin ve velilerin, çocukların ilk cinsel bilgileri kimden alması gerektiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular.
Tablo 3.2 : Öğretmenlerin ve velilerin çocukluklarında cinsel eğitim almalarına ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular.
Tablo 3.3 : İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri.
Tablo 3.4 : İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin kimin tarafından verilmesi gerektiğine dair öğretmen ve veli görüşleri.
Tablo 3.5 : İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin kaç yaşında verilmesi gerektiğine dair öğretmen ve veli görüşleri.
Tablo 3.6 : Öğretmen ve velilerin cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konulara ilişkin görüşleri.
Tablo 3.7 : Cinsel bilgiler eğitiminin verileceği ortamda kız ve erkeklerin birarada bulunmalarına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.
Tablo 3.8 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.
Tablo 3.9 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.
Tablo 3.10 : Cinsel konuların konuşulmasının ahlakla ilişkisine ait öğretmen ve veli görüşleri.
Tablo 3.11 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.
Tablo 3.12 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.
Tablo 3.13 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 3.1 : İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.2 : Öğretmen ve velilerin cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konulara ilişkin görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.3 : Cinsel bilgiler eğitiminin verileceği ortamda kız ve erkeklerin birarada bulunmalarına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.4 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.5 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.6 : Cinsel konuların konuşulmasının ahlakla ilişkisine ait öğretmen ve veli görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.7 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.8 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Grafik 3.9 : Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

KISALTMALAR

Kısaltma	Bibliyografik bilgi
AIDS	: Acquired Immune Deficiency Syndrome
Akt	: Aktaran
Bkz	: Bakınız
f	: Frekans
HIV	: Human Immunodeficiency Virus
SIECUS	: Sexuality Information And Education Coincul Of The United States
s	: Sayfa
Vb	: Ve benzeri
%	: Yüzde

BÖLÜM 1

1.1. GİRİŞ

Cinsellik her bireyi ilgilendiren, hem beden hem de ruh sağlığı açısından insan üzerinde büyük etkileri olan, bununla birlikte çözülmesi zor toplumsal sorunlara neden olabilen hassas bir konudur ve sağlığımızın en temel olgularından biridir (Poroy 2005).

Ülkemiz yaklaşık otuz yıldır toplumsal, ekonomik ve kültürel bir değişimden geçmektedir. Bu değişim sürecinde, çocuğun cinsel eğitimi konusu yeterince ele alınmamış ve aydınlığa kavuşmamış bir konudur. Son derece önemli olan bu konuda eğitimci veya ana-babanın yapacağı bir hata gelecekte duygusal yara ve davranış bozukluklarına yol açabilmektedir (Yavuzer, 2000).

Pek çok kişi cinsel gelişimin sadece cinsel organların gelişimi anlamına geldiğini düşünmektedir. Oysa cinsel gelişimin bedensel, duygusal, sosyal ve bilişsel yönleri vardır. Bedensel yönü cinsel organların büyümesi, bedende ve hormonlarda meydana gelen değişikliklerdir. Sosyal yönü toplum tarafından belirlenmiş olan cinsiyet rollerinin benimsenmesi, toplumun cinselliğe bakışımın birey üzerindeki etkileri olarak tanımlanabilir. Duygusal yönü, bireyin beden imgesi, cinsiyeti ile barışıklığı, aşk, çekicilik vb. duygularla ifade edilebilir. Bilişsel yönü ise cinsiyet ve cinsellikle ilgili duygu ve inanışları kapsar (İKGV, 2000).

Cinsel yönden sağlıklı kişi ve toplumun özelliklerinin bilinmesi cinsel eğitim konusunun önemini kavramaya yardımcı olacaktır. Cinsel yönden sağlıklı kişi sevmeyi, sevgisini sunabilme, sunulan sevgiyi algılayabilme kapasitesine ve saygı, güven, hoşgörü duygularına sahiptir. Kendine ve başkalarına karşı sorumluluklarını bilerek ve bunları yerine getirmeye gayret ederek hareket eder. Cinsel arzularını uygun şekilde gidermeyi, gerektiği zamanda da bastırmayı bilir. Kendi cinsinin ve karşı cinsin bedensel yapı ve özelliklerini tanır. Ayrıca hem cinsellikle ilgili sorunların nasıl çözülmesi gerektiğinin hem de kendine ve yakınlarına yönelik cinsellikle ilgili tehlikelerin bilincindedir. Cinsel yönden sağlıklı bir toplumda ise gençler sağlıklı cinsel duygularla yetiştirilir. Enerjilerini, cinsel tatmin arayışları yerine; ilerlemek, üretmek ve gelişmek için harcarlar. Cinsel ihtiyaçlarını evlilik kurumu içinde karşılamayı

amaçlayan ahlaki değerlere; sevgi, saygı, ortamıyla örülü, kendilerine ve çocuklarına karşı sorumluluklarını bilen sağlıklı aile yapısına sahiptirler (Taşçı, 2003).

Cinselliğin ve insan davranışının bedensel, sosyal ve psikolojik koşullardan etkilendiği düşünüldüğünde “cinsel sağlık” terimi ortaya çıkar. Dünya Sağlık Örgütü’nün Cinsel Sağlık tanımı ise şu şekildedir:

Cinsellik, fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkilerinin bileşiminden oluşur. Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan, kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımın olumlu yönde zenginleştirilen ve arttıran sağlıklılık halidir (www.cetad.org.tr).

Buna karşın bugün cinsellik, hala bazı toplumlarda ya bastırılmakta ya da sadece hemcinsler arasında konuşulmaktadır. Tabii gelişmekte ve değişmekte olan ülkelerde insanların bireysel ihtiyaçları artmakta olduğundan bu da zamanla değişecek ve cinsellik bir tabu olmaktan çıkacaktır. Özellikle cinsellikle ilgili konuşmanın ve soru sormanın ayıp olduğu, yüzümüzü Batı’ya çevirmemize rağmen hala Doğu ve Batı kültürleri arasında bocalayan ülkemizde cinselliğe bakış açısı zamanla değişmekte, bu konuda televizyon programları yapılmakta, eğitmenler yetiştirilmekte hatta okullarda dersler verilmektedir. 2005 yılında yapılan Dünya Seksoloji Kongresi’nde bireylerin ve toplumların cinsel sağlıklarının gelişiminin temini için aşağıdaki Cinsel Haklar Bildirgesi kabul edilmiştir (www.cetad.org.tr).

1.Cinsel özgürlük hakkı. Cinsel özgürlük bireylerin tüm cinsel potansiyellerini ifade etmelerine olanak verir. Ancak her çeşit cinsel zorlama, istismar ve taciz yaşamın her anı ve durumunda bu özgürlüğün dışındadır.

2.Cinsel otonomi, cinsel bütünlük ve vücudunun güvenliği hakkı. Bu hak kişinin kendi kişisel ve sosyal etiği çerçevesinde kendi cinsel hayatıyla ilgili kendi kendine karar verebilme gücünü içerir. Ayrıca işkence, yaralama ve her çeşit şiddetten arınmış olarak vücudumuzu kontrol etmemize ve zevk almamıza olanak verir.

3.Cinsel mahremiyet hakkı. Bu madde başkalarının cinsel haklarına müdahale edilmediği sürece yaklaşma konusunda bireysel karar verme ve davranma hakkını içerir.

4.**Cinsel eşitlik hakkı.** Cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, ırk, sosyal sınıf, din veya fiziksel ve zihinsel engel gözetilmeden hiçbir ayırıma maruz kalmama hakkıdır.

5.**Cinsel zevk hakkı.** Cinsel zevk, otoerotizm dahil olmak üzere, fiziksel, psikolojik, akli ve ruhsal refah kaynağıdır.

6.**Duygusal cinsel ifade hakkı.** Cinsel zevk erotik haz ve cinsel eylemlerden daha fazlasıdır. Bireylerin cinselliklerini iletişim, dokunma, duygusal ifade ve aşk aracılığıyla ifade etme hakları vardır.

7.**Özgürce cinsellik içeren ilişki kurma hakkı.** Bunun anlamı evlenme ya da evlenmeme, boşanma ve başka çeşitli sağduyulu cinsellik içeren ilişkiler kurabilme ihtimalinin olmasıdır.

8.**Özgür ve sağduyulu üreme seçimi yapma hakkı.** Bu madde çocuk sahibi olma veya olmamayı seçme hakkını, çocuk sayısına ve ne kadar aralıkla olacağına karar verme hakkını ve doğurganlık düzenlemeleriyle ilgili tüm tedavilere tam erişim hakkını içerir.

9.**Bilimsel araştırmaya dayalı cinsel bilgi edinme hakkı.** Bu hak cinsel bilginin bilimsel açıdan etik araştırmalar sonucu elde edilmiş olması ve bütün sosyal seviyelerdeki kişilere uygun şekilde yayılması gerektiğini ifade ediyor.

10.**Kapsamlı cinsellik eğitimi hakkı.** Bu doğumdan başlayarak yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve bütün sosyal kurumları kapsamalıdır.

11.**Cinsel sağlık bakımı hakkı.** Cinsel sağlık bakımı tüm cinsel endişe, sorun ve hastalıkların engellenmesi ve tedavisinde mevcut ve ulaşılabilir olmalıdır

Geleceğe yapılacak en iyi yatırımlardan biri eğitimidir. Ancak cinsel eğitim konusu tarih boyunca pek çok kültürde tabu olarak kabul edilmiştir. Günümüzde de hala toplumların cinsel eğitim konusunda olumlu olanlar kadar olumsuz düşünceleri de vardır. Binlerce yıldır insanların cinsel eğitim almadan da cinselliği yaşamış olması, gençlere verilecek cinsel eğitimin tahrike ve uygunsuz davranışlara sebep olacağı, cinsel eğitimin toplumun değer yargılarına zarar vereceği, gençlere doğum kontrol yöntemlerini öğretmenin cinsel ilişkiye izin anlamına gelmesi, cinselliğin ne kadar çok konuşulursa o kadar çok sorun çıkacağı gibi düşünceler, insanların olumsuz düşüncelerinden bazılarıdır (Taşçı, 2003).

Cinsel istismarın, ensest ilişkilerin, cinsellik hakkında yanlış inanışların ve kalıpyargıların sıkça karşılaşıldığı ülkemizde, cinsel alanda uygun bir bilgilendirme ele alınması gereken önemli bir sorun alanı olarak beklemektedir. Tüm dünyanın üzerinde çalışmalar yaptığı, yeni eğitim programları oluşturduğu cinsel eğitim, cinsel konuların daha rahat konuşulmasını sağlayarak, cinselliği bir tabu olmaktan çıkarabilecektir (Sungur, 1998).

1.2. Cinsellikte Farklı Yaklaşımlar

Cinsellik, çeşitli boyutları olan bir bütündür ve çeşitli alanlarda farklı açılardan incelenmektedir. Bu bölümde cinselliğe farklı bakış açıları üzerinde durulacaktır.

1.2.1. Biyolojik Yaklaşım

Cinsel işlevler, başta merkezi sinir sistemi, beş duyu ve genital organlar olmak üzere tüm bedenın katıldığı ve bedenimiz tarafından üretilen hormonların ve kimyasal maddelerin karmaşık bir etkileşimi ile yürütölen bir süreçtir. Hipofiz bezi tarafından kontrol edilen hormonlar, üreme organlarının gelişimine ve işlemesine etki eder. Bu hormonlar dışıde, cinsiyet hormonlarını üretmesi için yumurtalıkları uyaran östrojen ve progesteron; erkekte testosterondur (Atkinson, 1995).

Bedenimizi etkileyen hastalık, ilaçlar, gebelik, menopoz, ergenlik gibi dönemsel durumlar cinselliğimizi etkileyebilir. Bu yüzden sağlıklı ve mutlu bir cinsel yaşam için kesinlikle sağlıklı bir beden gerekmektedir (CETAD, 2006).

1.2.2. Psikolojik Yaklaşım

Sağlıklı bir beden, cinselliği sağlıklı bir şekilde yaşamamıza gerekli altyapıyı sağlarken cinselliğin nasıl yaşanacağını belirleyen ise insan psikolojisidir. Psikolojik bakışta, algı, öğrenme, motivasyon, kişilik gibi psikolojik faktörlerin cinsel davranışı nasıl etkilediği üzerinde durulur (Rathus, 1993:25, Akt. Kocatürk, 2002).

Bu bölümde bireyin psikolojik bakımdan erkek ya da kadın olması sürecini açıklayan psikanalitik kuram, bilişsel öğrenme kuramı, cinsiyet şema kuramı ve toplumsal öğrenme kuramı üzerinde durulacaktır.

1.2.2.1. Psikanalitik Kuram

Cinsel gelişim ile ilgili bilgilerimize en önemli katkı psikanalizin kurucusu Freud'dan ve onun izleyicilerinden gelmiştir. Döneminde birçok olumlu ve olumsuz eleştiri ile karşılaşan ve halen günümüzde de sarsılmaz yerini koruyan bu kuramı Freud 1915 yılında geliştirmiştir. Çocuklukta cinsel davranışın önemi ve cinselliğin kişilik gelişimi üzerindeki etkisi Freud'la birlikte gündeme gelmiştir.

Freud'a göre (2000) yeni doğmuş bebekte cinsel dürtülerin tohumlarının varolduğuna ve bir süre geliştikten sonra giderek artan bir bastırma sürecinin etkisine girdiğine şüphe yoktur. Ancak çocuğun cinsel yaşamı genellikle yaşamının üçüncü-dördüncü yıllarında gözleme açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Freud'a gelene kadar, cinsel güdü üzerinde pek durulmamış ve cinsel gelişim, erinlikten sonra ortaya çıkan sıradan bir fizyolojik gelişim aşaması sayılmıştır. Freud başlangıçta çok sayıda güdüden bahsetmesine rağmen, tüm içgüdüleri yaşam ve ölüm olmak üzere iki ana bölümde toplamıştır. Yaşam içgüdüleri, bireysel yaşamın insan ırkının sürekliliğini sağlamaktadır. Açlık, susuzluk ve cinsellik bunlar arasında yer almaktadır. Buna göre insan libido adı verilen ve yaşam içgüdüsünü çalıştıran cinsel nitelikteki güçlü bir enerji ile doğar. Bu enerji bedenin bütününe yayılmış haldedir ve bebeklikten yetişkinliğe doğru gittikçe yer değiştirir (Onur, 2006).

Freud "cinsel" terimini, yalnız eşeyssel organların birleşme-üretme amacına yönelik duygu ve eylemleri içeren dar bir kavram olarak değil, haz veren herhangi bir nesne ya da uyarana organizmanın yönelişi anlamında kullanmıştır. Bu anlamda sevilen, doyum sağlayan, haz duyulan her nesnenin cinsel niteliği vardır. Örneğin, çocuğun emerek karnını doyurduğu meme, hem çocuk hem de yetişkinler için haz kaynağıdır ve bu nedenle cinsel bir organdır. Freud çağına dek çocuğun haz veren nesnelere yönelişi cinsel bir olgu olarak görülmemiş ve cinsel davranışların ergenlik çağında başladığı sanılmıştır. Freud, cinsel sapıklıkların incelenmelerine, cinsel organ dışında birçok beden parçalarının haz kaynağı olabilmelerine, çocukluk çağında cinsel uyarılışların olabilmesine dayanarak cinsel yaşamın çocukluğun ilk çağlarında başladığı görüşünü savunmuştur (Öztürk, 1990).

Freud insan gelişimini bedendeki cinsel haz bölgeleri üzerinde odaklaşan psikoseksüel bir temele oturtmuş ve beş gelişim döneminden bahsetmiştir.

Bunlardan ilki **oral dönem**dir. Oral sözcüğü Latince “ağız” anlamına gelmektedir. Bu sebeple bu döneme ağız evresi de denir. Oral dönem psikoseksüel gelişimin ilk basamağı olmakla birlikte bebeğin annesine en fazla ihtiyaç duyduğu dönem olan doğumdan on sekizinci aya kadar geçen süreyi kapsar. Bebeğin ilk cinsel yaşamı otoerotik olduğu için bu dönemde çocuk kendi varlığından, kendi benliğinden hoşlanır ve el, ayak gibi bazı organlarını ağızına götürmekten zevk alır. Çünkü oral dönemde temel haz kaynağı emmedir. Çocuğun annesini emmesi de bununla ilgili bir davranıştır. Emme, çocuğun yaşamdaki ilk ve temel etkinliğidir. Çocuğun dudakları erojen bölge rolü oynar ve sıcak süt akışının neden olduğu uyarıma haz doğurur.

Emzirirken annenin çocuğuna karşı takınacağı sütü birden kesmek, sütü çok vermek gibi tavırlar da çocuğun kişilik gelişimi üzerinde olumlu veya olumsuz etkiler yapar. Örneğin çocuğun birden süttten kesilmesi yaşama küsmesine, annesine ve annesi aracılığıyla çevresine düşmanlık duyguları beslemesine sebep olabilir. Freud’a göre içki, sigara, yemek, uyuşturucu gibi alışkanlıkların da bu döneme ilişkin takıntılar sonucu oluşmaktadır.

Oral dönemde çocuk güvene ihtiyaç duyar. Kucağa alındığında, beslendiğinde, yıkanırken, altı değiştirilirken ve rahat davranılıp ilgi gösterildiğinde bebek kendini daha güvende hissederek, daha sağlıklı bir cinsel gelişme gösterir (Tuzcuoğlu, 2003).

İkinci evre olan **anal dönem**, birinci yılın sonundan üçüncü yılın başına veya ortalarına kadar uzanan bu dönem makat evresi olarak da adlandırılır. Çocuğun yürümeye, konuşmaya ve kendi benliğini çevresinden ayrı algılamaya başladığı bu dönemde, çocuğun kaslarının; özellikle dışkılama ve işeme büzgeç kaslarının gelişmesi göze çarpar. Bu yüzden libido makatta toplanır. Freud’a göre çocuk dışkıyı bir mal veya mülkiyet şeklinde görmektedir. Meme emme sırasında varolduğunu hissetmesinin tersine kendi dışkısı yoluyla “sahip olmak” izlenimini edinir (Fromm, 2004).

Çocuk, içerde birikmiş dışkısını bırakarak ya da içerde tutarak büyük bir haz duyar. Bu haz duygusu, hem büzgeç kaslarının nörofizyolojik gelişiminin hem de dışardan gelen olumlu uyaranların sağladığı bir hoşnutluk duygusu olabilir. Çocuğun kakasını ve çişini tutarak annenin istediği zamanda ve gerektiği yerde yapması çevrede büyük ilgi görür ve ödül alır (Öztürk, 1990).

Freud, yine bu dönemde annenin tuvalet eğitimi sırasındaki tutumunun çocuğun kişilik gelişimini etkilediğini belirtmektedir. Tuvalet alışkanlığı konusunda telaşa kapılmamak ve çocuğu zorlamamak gerekmektedir. Çocuk, zamanı geldiğinde normal bir şekilde kontrolü öğrenecektir. Bu konuda annenin baskıcı ve cezalandırıcı tavrı, aşırı titizliği, koruyucu ve denetleyici tutumu, ayıp kavramını fazla aşılması çocuğun inatçı, cimri, dağınık olmasına ve dışkısını uygunsuz zamanda boşaltmasına yol açabileceği gibi, teşvik edici tavrı da çocuğun cömert, yaratıcı ve üretici tavırlar sergilemesine sebep olabilir (Yavuzer, 2002).

Fallik dönem ise yaklaşık olarak üç yaşında başlayarak yedi yaşına kadar devam eder. Psikanalitik kurama göre birinci evrede ağızda, ikinci evrede makatta toplanan libido bu dönemde uretra ve peniste yani cinsel organlarda toplanır. Freud, yetişkin insandaki cinsel yaşamın bir öncüsü olarak gördüğü bu evrede çocuğun kendine özgü bir cinsel yaşamı olduğunu savunur. Ancak bu büyüklerinkinden çok farklıdır. Çocuk cinsiyetini de öğrenerek nasıl doğduğu konusunda sorular sorarak merakını gidermeye çalışır (Binbaşıoğlu, 1990).

Üç yaş çocuğun, cinsel-benlik duygusunun başladığı, cinsel rollerin belirlendiği, toplumun cinsiyete karşı tutumlarını da dikkatle izlediği ve öğrenmeye başladığı dönemdir (Yavuzer, 2002). Psikanalitik kurama göre bu dönemde karşılaşılan en önemli sorun iğdişlik korkusu ve Oedipus karmaşasıdır.

İğdişlik korkusu erkek çocuğun varlığı ve benliği ile eşdeğer bir anlam ifade eden penisin, toplumsal tutumların desteği ile kız çocuktan ayıran değerli ve üstün organ olarak görülmesiyle oluşur. Kız çocukta penis olmadığını farkeden erkek çocuk, bu organın kendisinden de alınabileceğini kaygısına kapılır. Ailede ve toplumumuzda bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılan penis kesme cümlesi ve sünnet olayı çocukta penisine bir zarar gelebileceği, penisin kesilebileceği korkusu uyandırır. Bu korku “iğdişlik korkusu” olarak bilinir. Çocuk bu korkusunu çok farklı biçimlerde ortaya çıkarabilir. Çocuğun sık sık penisini açıp göstermesi, bu konuda konuşması, kızların penisinin olmadığını kabul etmemesi, penisten yoksun kadınları ve kızları aşağılaması bu korkunun belirtisidir (Öztürk, 1990).

Freud, erkek çocukta görülen iğdiş edilme korkusunun kızlardaki biçimine “penise imrenme (penis envy)” adını vermiştir. Psikanalitik kurama göre fallik dönemde

olan kız çocuğun, ruhsal-cinsel gelişimi erkek çocuğa göre daha yavaş ve karmaşık sürer. Kız çocuk erkek çocukta olduğu gibi bir penisinin olmadığını keşfedince, penise benzer küçük bir organ olan klitoris farkına varsa bile derin bir eksiklik duygusuyla kız çocukta derin bir penis sahibi olma isteği belirir. Bu duygu penise imrenme duygusudur. Freud, penise imrenme duygusunun kadının sonraki gelişiminde silinmez izler bıraktığını belirtir. Erkeklerle ilişkilerdeki bozukluklar, kadının kendini aşığılaması, en güzel kadın olma veya en saygın erkekle evlenme gibi davranışlar penis özleminin kendini gösterme biçimidir.

Cinsel ve saldırgan duyguların önem kazandığı bu dönemde Freud, aynı cinsten olan ebeveyne karşı düşmanlık duygularından bahseder. Her bireyin ilk sevgi ve güven nesnesi annesi veya annesi yerine geçen birisidir. Ancak çocuk daha önceki dönemlerde kendisine ve kendisiyle ilgilenen annesine karşı ilgi duyarken, üç yaşlarından başlayarak çocuk karşı cinsten en yakın nesneye cinsel duygularla yaklaşır. Bu dönemde erkek çocuğun annesine özel bir sevgi göstererek babası ile yarış içine girmesine Oedipus karmaşası adı verilmektedir. Freud bu görüşünü, bilmeden, babasını öldürerek öz annesiyle evlenen ve durumu öğrenince gözlerini oyarak kendini acı çekmeye mahkum eden Kral Oedipus'tan esinlenerek ortaya atmıştır (Binbaşıoğlu, 1990).

Oedipus karmaşasında, bir yandan babasına karşı sevgi duyan ve babası gibi olmaya çalışan erkek çocuk, bir yandan da annesine duyduğu sevgiden ötürü babaya karşı kıskançlık duyguları yüzünden cezalandırılmaktan korkar. Çocuğun en olası ceza olan iğdiş edilmeden hissettiği korku, oedipal sevgiye ağır basarak babasıyla özdeşim kurmasını sağlar (Öztürk, 1990).

Oedipus karmaşasının tersine kız çocukların anneyi kıskanıp babaya bağlılık gösterdikleri durum ise Elektra karmaşasıdır. Freud, penis yokluğundan ötürü anneye duyulan düşmanlık ve bu çok istenen organı babadan edinme isteği sonucunda kız çocuğun babaya yöneldiğini savunur. Bu karmaşa yine bastırılır ve bu bastırma anne ile özdeşimle sonuçlanır.

Ancak fallik döneme özgü Oedipal çatışmayı ve iğdişlik korkularını, anne-baba tavırları, toplumun aşırı yasaklayıcı tutumları, önceki dönemleri sağlıklı geçirememesi, cinsel rollerin sorumluluğunun zamanından önce alınması gibi sebeplerden ötürü

çözmeye olanak bulamayan bir birey, yetişkin yaşamda bilinçli veya bilinçdışı oedipal eğilimler, iğdişlik korkuları veya bunlara karşı aşırı savunmalar geliştirebilir.

Doğduğunda anne memesini veya biberonu emen ve bu şekilde rahatlayan çocuk, fallik dönemde genital bölgelerini uyararak doyum sağlar. Bu sırada terleme, kızarma, sık nefes alma gibi belirtileri olan bu durum çocukluk mastürbasyonu olarak tanımlanır. Bu durum ergenlikte görülen ve mastürbasyon adı verilen kendi kendini cinsel yönden doyurma olgusunun başlangıcı olarak kabul edilir. Ancak genital oyunlar içeren çocukluk mastürbasyonundan istemli mastürbasyona geçiş iki yıl kadar devam ederek dört-beş yaşlarında şekillenir. Çocuk bu konuda, başlangıçta bilinçli olmadığı için anne-baba tutumu çocukta çeşitli karmaşalara sebep olabilir. Mastürbasyon, orgazm benzeri bir süreç ile sonuçlanmış olsa bile bu durumu normal genital ilgi olarak değerlendirmek gerekmektedir (Ekşi, 1999).

Fallik dönemdeki çocukta girişkenlik, atılganlık gibi eylemler belirlemeye başlar. “Bene-dönük” bir durumdan “topluma-dönük” bir duruma doğru hızla ilerleyen çocuk, kazandığı güven ve özerklik duyguları çerçevesinde derin bir merak ve bitmek bilmez bir soruşturma ile çevresini keşfetmeye çalışır. Cinsel ayrılıkların öğrenilmesi ve cinsiyete uygun rollerin belirlenmesi de bu yaşlarda kesinleşir. Çocuk cinsel yasakları, değerleri ve toplumun cinselliğe karşı tutumlarını hızla öğrenir. Atılganlığın ve girişkenliğin açıkça görülmeye başladığı bu çağda, korkutmalar, suçlamalar, cezalar ve girişkenliği kısıtlamalar çocukta aşırı çekingenliğe ve girişim eksikliğine yol açabilir.

Latans dönem veya **gizlilik dönemi** olarak da adlandırılan örtülü dönem ise, yedi yaşından başlayarak ortalama on iki, on beş yaşlarına kadar devam eder. Bu dönemde cinsel dürtüler, çatışmalar ve çalkantılar uyuklama durumundadır. Bu sakinlik ve durgunluk, insanoğlunun ergenlik döneminde karşılaşacağı bocalamalı bir döneme hazırlık sayılabilir.

Örtülü dönemde cinsel dürtülerin ve ilgilerin tam olarak uykuya yattığı söylenemez. Bu dönemdeki çocuklarda eşcinsel türden ilgiler, oynaşmalar, cinsel oyunlar ve meraklar görülebilir. Fakat bunlar somut bir cinsel eğilimden çok merakın, özdeşim imkanlarını araştırmanın sonucudur. İğdişlik korkuları, oedipal bağlar ve çatışmalar, oral, anal eğilimler bu dönemde gizlenir, diner veya tümünden bırakılır.

Böylece çocuk enerjisini oyun, okuma ve toplumun bir bireyi olmak için yeni şeyler öğrenmeye harcar.

Çocuk bu dönemde kendine cinsel ilgilerin yerine oyun, okul, öğretmenler gibi yeni uğraşlar bulmuştur. Özellikle okul çağında kendi cinsinden çocuklarla arkadaş grupları oluşturur. Ayrıca anne-babayla özdeşimin yanı sıra arkadaşlar ve diğer yetişkinlerle de özdeşim önem kazanmıştır. Özdeşimler yoğunlaşıp pekişirken, çocuk toplumsal kurallarla yüzyüze geldikçe üstbenliği belirginleşir ve olgunlaşır.

Örtülü dönem sağlıklı bir şekilde geçirilmediğinde çocuk, içsel dürtülerin ya aşırı denetimini sağlamakta ya da denetimini sağlayamamaktadır. Denetim sağlayamadığında enerjisini yanlış yönde harcamakta; dürtülerini aşırı kontrol ettiğinde ise takıntılı bir karakter yapısına sahip olabilmektedir.

Ergenlik çağı olarak bilinen **genital dönem**, 12 yaşından başlayarak 18 yaşına kadar devam eden, erkekte ve kızda ruhsal, bedensel ve cinsel değişikliklerin belirgin olarak görüldüğü bir dönemdir. Hızlı büyüme, cinsel dürtü artışı, benliğin tam olarak olgunlaşmaması, toplumdaki yerin henüz belirginleşmemesi ve anne-babaya bağlılığın sürmesi gibi sebeplerden ötürü bu çağ fırtınalı bir çağdır (Öztürk, 1990).

İç salgı bezlerinin hızlı çalışması sonucu vücutta boy uzaması, göğüs büyümesi, sakal ve bıyıkların çıkması, ergenlik sivilceleri gibi değişiklikler görülür. Bunlara aybaşı kanaması ve meni gelmesi de eklendiğinde gizil dönemde sakın kalan dürtüler yeniden canlanmaya başlar ve cinsel dürtülerden kaynaklanan çatışmalar tekrar ortaya çıkar.

Ergenlik çağı, çocuk ve gencin gelişimi bakımından çok büyük önem taşımaktadır. Bu dönemde çabuk sinirlenme, kendine güvensizlik, toplumsal değerleri reddetme veya benimseme gibi ruhsal değişiklikler görülebilir. Meslek seçmek zorunda olan ergen, henüz kesin bir karar veremediği için birkaç meslek alanına yönelebilir, ünlü kişilere ve bunların yaşam öykülerine özenebilir. Anne-babaların çocuklarını bir türlü anlayamadıklarını söylemeleri ise ergenin dalgalanan duygularından, değişken düşünce ve tutumlarından kaynaklanır (Binbaşıoğlu, 1990).

Ergenliğin ilk döneminde hor ve kaba olarak görülen karşıt cins, daha sonraları sevgi objesi haline gelir. Sosyalleşmeyi hızlandıran grup etkinliklerine katılma ve evliliğe ilişkin planlar da bu dönemde görülebilir. Ayrıca aile dışındaki ilişkiler cinsel

açından güvenilir olmadığı için ergen kendi kendini doyurmaya çalışır. Düşlerinde yakınlarına cinsel duygular duyması ise doğal bir durumdur. Ancak ergenin cinsel ve saldırgan dürtülerini sıkıştırmak ve bastırmak zorunda oluşu yine kolay çözülemeyen bir sorundur.

Freud'a göre yukarıda sıralanan normal gelişim içinde yanlış eğitim ve çevresel etkiler sonucunda anormal davranış gösteren bireyler de vardır. Fizyolojik ve çevresel etkilerle normal yönden sapma davranışlarına "cinsel sapmalar" ya da "cinsel bozukluklar" denir. Bunlar karşı cinsin özelliklerini taşıma, kendi kendini tatmin, narsistlik, röntgencilik, fetişizm, homoseksüellik, teşhircilik, hayvanlarla cinsel temas, sadizm ve mazoşizm olarak sıralanır (Poroy, 2005).

Psikanalitik kuramın bir diğer temsilcisi olan Ericson'un ortaya koyduğu ilkeler ve kavramlar Freud'dan büyük bir sapma göstermemiş; Ericson insan yaşamını sekiz evreye ayırarak ruhsal-cinsel gelişim kuramı ile toplumsal gelişim arasında bağlantı kurmuştur.

1.2.2.2. Bilişsel Gelişim Kuramı

Piaget cinsel kimliğin bilişsel gelişim sürecinde geliştirilen şemalarla ilgili olduğunu öne sürmektedir. Kohlberg tarafından, Piaget'in bilişsel gelişim kuramına dayanarak ortaya atılan kurama göre çocuklar ilk olarak kendilerini erkek ya da dişi olarak tanımlar. Daha sonra çevrelerinde duyduklarından ve gördüklerinden etkilenerek kendi cinsine uygun düşen davranışları kazanmaya yönelirler. Bu süreç "kendi kendini toplumsallaştırma" olarak adlandırılır.

Kohlberg'e göre, çocuklar kalıplaştırılmış bir erkeklik ve dişilik anlayışı geliştirerek kalıplaşmış imgeyi kendi çevrelerini örgütlemeye kullanırlar. Kendi cinsleriyle uyuşan davranışları seçerek geliştirirler. Bir erkek çocuğu toplumsal öğrenme kuramına göre "Ödül istiyorum, erkeklere özgü şeyleri yaptığım için ödüllendirildim. Dolayısıyla bir erkek olmak istiyorum" derken; Kohlberg'in savunduğu bilişsel gelişim kuramına göre "Ben bir erkeğim. Dolayısıyla erkeklere özgü şeyler yapmak isterim, çünkü erkeklere özgü şeyleri yapmak ödüllendirilmektir" demektedir (Onur, 2006).

Bilişsel gelişim kuramına göre cinsel kimliğin kazanılması üç evrede gerçekleşmektedir.

Birinci evre-Cinsin özdeşliği: Çocuk, üç yaşında kendi cinsini ve başkalarının cinsini doğru olarak etiketleyebilir.

İkinci evre-Cinsin kararlılığı: Çocuk, dört yaşına kadar cinsin değişmeyeceğine dair kısmi bir bilinç edinir. Buna rağmen, altı yaşına kadar fiziksel cins farklılıklarına dayanan kesin bir cinsel kimlik kavramı kurulmuş değildir.

Üçüncü evre-Cinsin tutarlılığı: Bu ilerleme genel bilişsel gelişim örüntüsünü izler ve cinsin değişmezliği nesnenin devamlılığının özel bir yönü olabilir (Onur, 2006).

Bu üç aşama sonunda çocuk, cinsin sürekliliğini kavrar ve kendini etiketleme gelecekteki davranışların örgütlenmesinin temelini oluşturur. Çocuklar, aynı cinsin tutum ve davranışlarını takdir etmeye başlayarak yaptıkları kategorileme ile uyum içinde olan modelleri aramaya başlarlar.

Kohlberg'e göre çocuklar, yaklaşık olarak 7 yaşında olan somut işlemler dönemini başarana kadar cinsiyeti anlama konusunda olgunlaşmayacaktır. Kohlberg'e göre çocuklar cinsiyet tutarlılığını anlamaya başlayana kadar tipik cinsiyet davranışlarını göstermeyecektir. Daha sonra kendi cinsleri için uygun sayılan davranışlara bağlanarak gittikçe ilgilenecek ve motive olacaktır. Ayrıca Kohlberg bütün çocukların bu aşamalardan aynı sırada ilerlediğini ileri sürmektedir ve farklı kültürlerde yapılan çalışmalar bu gelişim sırasını desteklemektedir (Cook 2005).

1.2.2.3. Cinsiyet Şema Kuramı

Sandra Bem tarafından 1980'lerde geliştirilen en son ve en kapsamlı kuram olan cinsiyet şema kuramı (gender schema) hem toplumsal ve bilişsel gelişim kuramlarının özelliklerini içermekte hem de kültürel etkenlerin önemini tanımaktadır.

Cinsiyet şema kuramında çocuk kendi kültüründe erkekler ile kadınlar arasındaki farkları gözlemleyerek sadece cinse bağlı rollerin özel içeriğini değil, aynı zamanda cinse bağlı farkların önemini de öğrenir. Kazanılan cinse bağlı şema, bireyin algısını örgütlemeye yarayan bilişsel bir yapıdır.

Bir cinsiyet şeması, cinsiyet bilgisini organize eden, beklentilere ve davranışlara rehberlik eden cinsiyete bağlı bilginin bilişsel ağıdır. Bir şema, gelen bilgiyi şema ile

ilişkili terimlerle araştırmaya ve özümsemeye hazır oluşu sağlar. Belli bir şema aracıyla bilgiyi işlemeye hazır bireyler, şemaya uygun bilgiyi hemen kodlayabilir, şemayla ilişkili kategoriler içinde örgütleyebilir ve şemayla ilişkili farklı yargılarda bulunabilirler. **Şematik bilgi işleme**, belli bir boyutu temel alarak bilgiyi kategorilere ayırmaya hazır oluşu gerektirir. Bilgiyi toplumsal cinsiyet şemasına göre işleme ise özellikleri kadınsı-erkeksi kategorilerine ayırmaya yol açar. Kadın ve erkek arasındaki ayrımı vurgulayarak bir kültür içinde büyüyen çocuklar kendileri ve diğerleri hakkındaki bilgileri algıladıkları bu cinsiyet çağrışımlarına göre işlemeyi öğreneceklerdir (Dökmen, 2006).

Toplumsal cinsiyet şeması kuramı, bir süreç kuramıdır. Cinsiyetleri ayırıştıran bireyler kültürün kadın ve erkek olarak tanımladığına uyan ve buna göre bilgiyi işleyen bireyler olarak ele alınmaktadır.

1.2.2.4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Toplumsal rollerin cinsiyet farklılıklarına etkisi üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Bandura'nın öncülüğünü yaptığı sosyal öğrenme teorisine göre cinsiyet, aile, okul, medya gibi kurumlar aracılığıyla öğrenilir (Uzun, 2005).

Sosyal öğrenme kuramına göre çocuklar doğuştan esas olarak yansızdırlar ve başlangıçtaki biyolojik farklılıkları daha sonraki cinsel kimlik farklılıklarını açıklamaya yetmez. Cinse bağlı kimliğin kazanılması sürecinde seçici pekiştirme ve taklit temel rolü oynar. Bu açıdan bakıldığında, çocuklar aynı cinsten anne-babanın davranışını model aldıkları için ödüllendirilirler; toplum da daha sonra sistemli ödül ve cezalarla bu tür takliti pekiştirir. Kızlar ve erkekler, yetişkinler ve yaşlıları tarafından toplumun cinsine uygun saydığı davranış için ödüllendirilir, uymayan davranış için de cezalandırılırlar (Onur, 2006). Bu sosyal geribildirim, çocuklara hangi davranışların gelecekte ödül ya da ceza alabileceğine ilişkin bilgi sağlayacak ve gelecekteki davranışlarını şekillendirecektir. Örneğin, babasına araba tamir ederken yardım etmek isteyen ama ona uygun bir iş olmadığı için uzaklaştırılan bir kız, gelecekte babasına yardım etmek için hevesli olmayacaktır. Ama annesine mutfakta yardım ettiğinde övgü alıyorsa daha sonra tekrar annesine yardım etmek isteyecektir (Dökmen, 2004).

Albert Bandura, toplumsal öğrenme kuramına yeni bir boyut katarak, çocukların, büyüklerin davranışını taklit etmenin yanında, "gözlemsel öğrenmeye" de yöneldiklerini ileri sürmüştür. Bandura'ya göre, çocuklar bir modelin davranışını zihinlerinde çözümler ve kendileri için olumlu bir sonucu olduğuna inanmadıkça davranış taklit etmezler (Onur 2006).

İnsanlar tutum ve davranışlarını model denilen başka insanları gözleyerek öğrenirler. Gözlemsel öğrenmede diğer insanlar önemli bir bilgi kaynağı oluşturur ve öğrenme dıştan herhangi bir pekiştirme olmaksızın gerçekleşebilir. Ceza ve pekiştirme hangi davranışların taklit edileceği konusunda çocuklara bilgi verir. Örneğin çocuklar bölgesel konuşma kalıplarını çevresinde konuşanları dinleyerek öğrenebilir veya ergenler siyasal tutumlarını anababalarının konuşmalarını dinleyerek edinebilirler. Bir kişinin bir modelin davranışını gözleyip kopya etmesine "taklit" veya "model alma" adı verilir (Taylor 2007). Özellikle anne-babalar, diğer yetişkinler, akranlar, güçlü figürler model alınmakla birlikte televizyon, kitap ve diğer kaynaklardaki figürler de model alınabilmektedir (Dökmen 2004).

Kağıtçıbaşı'na (1998) göre gözleyerek ve taklit ederek öğrenmek her ortamda ve yaşam boyu söz konusudur. Modellerden rol öğrenmenin çok önemli olduğu sosyal öğrenme kuramının temelini taklit oluşturmaktadır. Çocuklar birbirlerinin davranışlarını gözlemleyerek de çok etkili bir şekilde öğrenirler.

Toplumda her cinsin, kendi cinsine uygun "iş rolleri" ni karşılaması beklenir. Çocuk bakımı, ev işleri, yemek yapma kadına; savaşçı ve korumacı özelliği erkeğe uygun görülmuş görevler olduğu için bireylerin bu işlere uygun özelliklere sahip olması beklenir. Böylece cinsiyet rollerine bağlı olarak, toplumun kişilerden yapmalarını beklediği davranış ve görevler olan sosyal roller oluşmaktadır.

Sonuç olarak Bandura cinsiyet rollerinin kazanılmasında ödülün, cezanın ve gözlemsel öğrenmenin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, gözlemsel öğrenmenin en azından pekiştirme kadar önemli olduğu ve bilişsel etkenlerin gözlemsel öğrenmeye aracılık ettiği kabul edilmektedir.

1.2.3.Sosyolojik Bakış Açısı

İnsanların cinselliği ne kadar ve nasıl öğreneceği konusunda toplumun ciddi bir etkisi vardır. Kişilerin yetiştiği ve içinde yaşadığı aile, kültür, toplumsal yapı, din ve ahlaki tutum cinsel tutum ve davranışlarımızı belirleyenler arasındadır. McKinney ve arkadaşları, cinselliğin bir kültürün ahlaki ve dinsel inançlarıyla, hukuk sistemiyle, çocuk yetiştirme uygulamalarıyla aynı zamanda insanların başka biri ve kendi kendileri karşısında aldıkları tutumla çok yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir (Akt: Gardiner, 2007).

Ergenlerin ve çocukların cinselliğe ilişkin nelerle karşılaştıkları ve nasıl eğitildikleri konusu ile ilgili süreç cinsel toplumsallaşma sürecidir. Bu süreç bir çocuk olarak cinsellikle ilgili ilk bilgilerin nereden alındığı, çocuklukta cinsellikle ne kadar karşılaşıldığı, cinselliğin evde sıradan mı yoksa gizemli bir tarzda mı konuşulduğu gibi soruların cevaplarıyla açıklanan bir süreçtir. Ayrıca birçok ailenin cinsel toplumsallaşmayı nasıl ele aldığını göstermektedir (Steinberg, 2007).

1.3.Toplumlarda Cinselliğe Bakış

Toplumlarda en geç değişmeye uğrayan konular, cinsellik konusundaki inanış ve tutumlardır. Ancak cinsel anlayış ve davranışlar farklı kültürlerde değişiklikler gösterir (Yörükoğlu, 1996).

Öncelikle kültür farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Adler kültürü, öğrenilmiş bir davranış kalıpları sistemi; Herskovits (1948) ise çevrenin insan yapısı olan bölümü olarak tanımlar. Kültür 164 farklı şekilde tanımlansa da gerçek olan hiçbir insanın içinde bulunduğu kültürden bağımsız olarak davranamayacağıdır (Akt: Kağıtçıbaşı, 1998).

Her toplumun diğer toplumlardan farklı olan bir kültürü, düşünce ve hissetme özelliği, hedefi ve tavır alışması mevcuttur. Yemek yeme biçimi, temizlik alışkanlığı, çalışma ve zamanı kullanma şekli, konuşma biçimi, giyim tarzı ve kalıp yargılar gibi bireysel özelliklerimiz çevremizde hakim olan kültürün yansımalarıdır. Birey içinde bulunduğu toplumun değerlerini benimser ve bu değerlere ister istemez uyma davranışı gösterir (Kulaksızoğlu, 2006). Belli bir ülkede yaşayan insanlar çoğunlukla aynı dil ve

dine sahip olup benzer tutum ve inançları vardır, olaylara benzer tepkiler gösterirler (Kağıtçıbaşı, 2006).

Bir kültür içindeki insanlar birbirine benzer davranmaktadır. Bu durum, yaşama uyum sağlamada ve yaşamla başa çıkmada yararlı ve gerekli bir durumdur. Bir toplumun insanların ortaklaşa gösterdikleri davranış ve alışkanlıkların sayısı çok fazladır. Örneğin cinselliğe ve cinsel ilişkiye bakış büyük ölçüde törensel ve bir kültüre özgü olmak eğilimindedir (Freedman, 1993).

Cinsellikle ilgili görüşler ve davranışları da bireyin içinde bulunduğu kültür belirler ve her kültürde cinsellik hakkında kurallar ve tabular vardır. Bu kuralların, değerlerin ve inanışların yaşanılan topluma bağlı olarak değişmesi yüzünden insanların arkadaşları ve eşleriyle cinselliği konuşmaları ve üzerinde uzlaşmaları gerekir. Ayrıca bireysel değerlerin kültürün değerlerinden farklı olması çeşitli güçlükler yaratır (İKGV, 2000).

Yaşam boyu gelişen, olgunlaşan, sonuçta kendine yeterli olabilmeyi öğrenmesi beklenen çocuğun eğitimi için toplumların değerleri doğrultusunda genel bir çerçeveye göre belli kalıplar vardır. Bu kalıplar, kültürün cinselliğe bakış açısıyla büyük ölçüde etkilenir. Değişik kültürlerde, zaman içinde değişiklikler olsa da cinselliğe bakış başlıca dört kalıptadır (Ekşi, 1999).

Cinselliği bastıran kültürler üreme amacı dışında cinselliğin engellendiği kültürlerdir. Cinsellik tümüyle reddedilir ve yalnızca neslin çoğalması için gereklidir. Gençler bilgilendirilmeyerek evlilik öncesi ilişkinin kesinlikle yasaklanması sağlanır. Bu tutum Avrupa geleneksel toplumlarında görülür.

Cinselliği kısıtlayan kültürlerde karşı cinsle arkadaşlıklara hoş bakılmaz. Birçok kısıtlayıcı toplumda ergenler cinselliği gizlice araştırırlar. Sadece bir cins evlilik öncesi ilişkiye izin verilir ve bu cinsin ergenliğe geçişi kutlamayla karşılanır. Diğer cins için ise kısıtlama sürer. Ancak kısıtlılık düzeyi ve evlilik öncesi cinselliği engelleme açısından toplumlar arasında farklılıklar vardır. Bazı toplumlarda çocukluktan itibaren kızları ve erkeklerin oyun oynamalarına ve evlilik öncesi birbiriyle bir büyük olmadan görüşmelerine izin verilmezken, bazı toplumlar fiziksel ceza ve toplumsal utandırma yoluyla ergenlerin yetişkinlikten önceki cinsel davranışları engellenir. Cinselliğin genellikle çelişkili olduğu, bir yandan denetlenip diğer yandan

gerçekleşmesi için koşulların bulunduğu bu kültürlerde cinselliğe hem korku hem kaçınılmazlık yüklenir. Bu tutum ilkel toplumlarda az görülse de, medeniyetle birlikte yayılmıştır.

Cinselliğe izin veren kültürler cinselliği hoş görmese de göz önünde değilse müdahale etmezler. Cinsellik, insan yaşamının doğal, normal ve ayrılmaz bir parçası olarak görülmesine rağmen ergenlerin cinsel eylemlerine ve evlilik öncesi ilişkiye bir dereceye kadar izin verilebilir, gizli tutulduğu sürece aileler karşı çıkmaz.

Cinselliği destekleyen kültürler ise cinselliğin öğrenildiği kültürlerdir. Cinsellik yaşamın ve mutluluğun bir parçası olarak görülür. Gençler cesaratlandırılarak cinsel becerilerini geliştirmeleri sağlanır. Çocuklar ergenliğin sonunda eşlerini seçerler. Bu toplumlarda erken gebelik ve boşanmalara az rastlanır. Örneğin çocuklar, yetişkinlerin cinsel birleşmesini taklit eder ve yetişkinler bunu doğal bir oyun olarak görür. Pasifik'te Muria toplumu bu kültüre iyi bir örnek olup, Okyanusya adaları toplumlarında benzer yaklaşımlar görülebilir (İKGV, 2000; Steinberg, 2007).

Genel bir kültür sistemi içinde mahalli farklılıklara, köy, şehir, sosyal sınıf, meslek grupları gibi farklılıklara bağlı alt kültür sistemlerinin bulunması, bireyleri paylaşılan genel kültür özellikleri yanında üyesi oldukları alt kültürün özelliklerine de sahip olmaya zorlamaktadır. Ülkemizde de toplumun cinselliğe bakışı, alt kültürlerin çeşitliliği sebebiyle yukarıda belirtilen ilk üç grup içinde yer almaktadır (Adler, 1997).

Cinsellik konusunda Amerika'nın aşırı izin verici, cinselliği destekleyen bir toplum olduğu söylenmektedir. Ancak dünya standartları ve Amerika'daki çocuk ve ergenlerin cinsel toplumsallaşması incelendiğinde bu toplumun "cinselliğe izin veren" kültürlerin özelliklerini gösterdiği anlaşılmaktadır. Örneğin bu toplumda çocukların mastürbasyon yapmaları, cinselliği araştırmaları, cinsel oyunlar oynamaları hoş karşılanmaz. Yetişkinler, gençlerin önünde cinsel konuları ve gebeliği konuşmayarak ergenlerin gebelikten korunma araçlarını elde etmelerini engellemeye çalışırlar. Ancak ergenlerin cinsel olarak etkin olduklarının farkındadırlar ve ergenlerin cinsel davranışlarını sınırlandırmak yerine görmezlikten gelmeyi tercih ederler. Bu davranış da cinselliği ne kısıtladıklarını ne de desteklediklerini gösterir (Steinberg, 2007).

Ancak Amerika'da cinsellik konusunda aşırı izin verici aileler de vardır. Örneğin bir kızın 16-18 yaşına kadar bir erkek arkadaşının olmayışı sıradışı bir olay veya bir

uyumsuzluk belirtisidir. Genç kızlar cinsel deneyimleriyle övünmektedir. Anne-babalar cinsel gevşekliğe seyirci kalmakta bazı anneler kızlarına doğum kontrol hapları vermektedir. Amerika'daki tanınmış bir liseye kayıt olmak için giden bir Türk ailesine, okulun müdiresi her türlü imkanlarının iyi olduğunu ancak uyuşturucu ve cinsel birleşmeleri önleyemediklerini belirtmiştir (Yörükoğlu,1996).

Fromm'a göre (2004) cinsellik, evlilik kurumunun kutsanmasına kadar yüzyıllarca ahlaki kötülük lekesi taşımıştır. Üreyip, çoğalmaya hizmet etmeyen cinsel etkinlikler ve cinsel sapmalar ise ahlaksızlıkla damgalanmıştır. Bu anlayışın sebebi insanda etin fesat kaynağı olduğunu ve insanın ancak bütün içgüdülerini bastırarak iyi bir insan olabileceğini iddia eden düşüncelerden kaynaklanmıştır.

Görüldüğü gibi insanların cinselliği nasıl yaşayacağı, ne kadar öğreneceği, cinselliğe karşı tutumu konusunda toplumun yadsınamayacak bir etkisi vardır. Batı toplumlarında cinselliğe üç yönden bakılır. Bunlar toplumsal cinsiyet kimliği ve rolleri, üreme süreci, erotik zevk yaşamadır. Bazı toplumlar ise cinselliği sadece üreme eylemi olarak görür. Bu yaklaşımda sadece evli ve üreme çağında olan kişiler cinsel olarak aktiftir. Ergenlik çağında olup evli olmayan gençlerin cinsel yönden aktif olmaları toplumsal yönden onay görmez. Bu tür toplumlarda cinsellik hakkında bilgilenmek, cinsellik konusunda konuşmak ve eğitim yapmak zordur. Oysa cinsellik üreme amacı dışında da insanlarda var olan temel bir işlevdir ve ne kadar üstü kapatılsa da bu gerçek değiştirilemez (Ekşi, 1990).

1.4.Cinselliğe Bakış Açısını Etkileyen Faktörler

Bir insanın cinselliği önce bir çocuk ve ergen, sonra bir yetişkin olarak, kültürel beklentilerden, kalıp yargılardan, anne babadan, yaşlılardan, arkadaşlardan, basın, radyo ve televizyondan değişik biçimlerde etkilenmektedir.

Buna göre toplumsal kültür daha çok aile aracılığıyla yeni nesillere aktarıldığı için cinselliğe bakış açısını etkileyen faktörlerde önce aile, daha sonra medya ve din etkisi incelenecektir (Koestenbaum, 1998).

1.4.1. Aile

Toplum yaşama sınır koyan bir faktördür. Aile, bu sınırların varoluşunu kabul eder ve bu olguları çocuklarıyla paylaşır, bu bilgiyi onlara aktarır. Aile, en küçük toplumsal kurum olarak tanımlanır. Anne, baba ve çocuklardan oluşan bu kurumun yasalarla belirlenen görevlerinin yanında, geleneklerle belirlenen başka işlevleri de mevcuttur. Aile, içinde bulunduğu toplumun temel birimi olarak, toplumun değer yargılarını, gelenek ve göreneklerini, beğenilerini, inançlarını, önyargılarını, kısaca kültürünü yansıtır. Her ailenin yazılı olmayan kendi kanunu, aileye bir kişilik ve kimlik verir. Böylece her aile önceki kuşaktan aktarılan değer yargılarını ve amaçlarını korumaya çaba gösterir (Yörükoğlu, 1997).

Aile çok karmaşık ilişkilerin yer aldığı, toplumun değer yargılarının, inançlarının, gelenek ve göreneklerinin gelecek kuşaklara aktarıldığı toplumsal bir kümedir. Her ailenin kendine özgü bir yapısı olsa da içinde bulunduğu toplumun temsilcisidir ve onun özelliklerini yansıtır.

Tutumlarımızın çoğunu çevremizdeki başka insanlardan öğreniriz. Anne-baba, oluşturulan tutumların ilk kaynağıdır (Kağıtçıbaşı, 2006). Dolayısıyla anne ve babanın, gerek çocukların cinsel kimliklerinin oluşumunda gerekse cinsel eğitimlerinde rolleri büyüktür. Ancak ülkemizde eskiden beri cinselliğe tabu gözüyle bakılmış ve bu tür konuların aileyle konuşulması gelenek ve göreneklerimizce yasaklanmıştır. Bugün yalnızca orta yaşa yaklaşmış kişiler değil genç anne-babaların çoğu da cinselliğin sır gibi saklandığı bir ortamda yetişmiştir. Bu tutumun sebebini anlamak için öncelikle aile türlerini ve geleneksel aile yapımızı incelemek gerekmektedir (Yavuzer, 2002).

Aile türleri genel olarak incelendiğinde baba egemenliğine dayalı “ataerkil”, anne egemenliğine dayalı “anneerkil” ve anne –babanın eşit egemenliğine dayalı “eşitsel aile” olarak 3 tip görülmektedir.

Burada cinselliğin baskı altına alınmasında önemli rol oynayan ataerkil sistem (patriarki) üzerinde durmak gerekir. Patriarki, cinsiyet olarak kadınların toplumda ezilmesi sonucunu doğuran kurumsal ve kültürel düzenlemeleri belirtir. Mülkiyetin korunumu açısından kadının ve kadın bedeninin denetlenmesini gerektirir. Bu sistemde esas olarak korunan erkek çıkarlarıdır. Kadın emeği, kadının cinselliği, bedeni ve doğurganlığı kontrol altındadır. Ataerkil aile biçimi de, baba veya erkek otoritesine ve

soyuna dayalı, mülkiyetin babadan oğula geçmesini güvence altına alan aile biçimidir. (Berktaş, 2000).

Geleneksel Türk ailesinde babanın tartışılmaz otoritesini açıklayan aile sistemi de ataerkil aile sistemidir. Babanın çocuklarıyla arasında korkuyla karışık bir uzaklık vardır. Aile içinde belirlenen roller anneye ailesi için saçlarını süpürge eden, yakınmaya hakkı olmayan, emektar, sessiz bir kadın portresi çizer. Ancak yükselen eğitim düzeyi ve medyanın sürekli demokratik aile modelini işlemesi, ataerkil aile tipinin de toplumda yavaş yavaş azalmasına sebep olmaktadır (Yörükoğlu, 1996).

Kağıtçıbaşı ise (1998) aileyi hem sosyal hem de psikolojik yönden inceleyerek üç model belirlemiştir. Bu modeller, bağımsızlık modeli, karşılıklı duygusal bağlılık modeli ve karşılıklı bağımlılık modelidir. Karşılıklı bağımlılık ve bağımsızlık modeli ise alanyazında farklı isimlerle karşımıza çıkmış tanıtık aile modelleridir.

Bağımsızlık modeli, endüstrileşmiş, kentli, orta sınıf batı toplumunun ideal-tipik aile modelidir. Bu toplumda bireycilik hakimdir ve nesiller birbirinden ayrılmıştır. Çağdaş batılı toplumda artan refah düzeyi, kadının aile içindeki statüsünü yükseltmiş; erkek çocuk tercihi azalmış ve doğurganlık oranını düşürmüştür. Ayrıca aile çocuğun küçük yaştan itibaren toplumsallaşması, sorumluluk kazanması, bağımsız davranması yönünde çaba gösterdikçe, gençler de kendi mutluluklarının kendi çabalarına ve güçlerine dayanacağını kabul etmek zorunda kalmışlardır. Bu aile tipi Kanada, Amerika ve diğer gelişmiş Avrupa ülkelerinde görülür. Çocukların ve gençlerin özgürlüğüne verilen önem sonucunda da cinsellik de özgür bir şekilde yaşanır. (Ekşi, 1990)

Karşılıklı duygusal bağlılık modelinde, duygusal alanda karşılıklı bağlılık görülürken, maddi alanda hem birey hem aile düzeyinde bağımsızlık söz konusudur. Bu model aile tipi, bağlılık kültürünü veya kültürel devamlılığı sürdüren; sosyal, yapısal, ekonomik değişme gösteren gelişmiş ve kentleşmiş bölgelerde yaygındır. Aile ilişkileri, ataerkilliğin önemini yitirmesi, kadının yükselen statüsü ve azalan erkek çocuk tercihi ile şekillenir.

Karşılıklı bağımlılık aile modeli örneklerine özellikle ataerkil aile yapısına sahip, sıkı insan ilişkilerinin görüldüğü geleneksel, kırsal toplumlarda rastlanır. Bu model, anaerkillik, çok eşlilik ve farklı akrabalık sistemleri gibi çeşitli şekillerde dünyanın birçok yerinde görülmektedir. Ailelerin çoğunda çekirdek aile yapısı gözlenir

de çoğunlukla işlevsel-geniş aile özelliği kendini göstermektedir. Hane yapısı bakımından çekirdek aile, tarımsal üretim ve tüketim, çocuk bakımı, evde yiyecek üretme gibi aile işlerinde geniş aile gibidirler ve akrabalarla karşılıklı bir bağımlılık içindedirler.

Karşılıklı bağımlılık modeli ailede, çocuklar yaşlılık güvencesi olarak görülür. Genç yetişkinler, yaşlı anne-babalarına maddi destek sağlar. Maddi bağımlılık, kentleşme, eğitim gibi faktörlerle artan refah sonucu azalma gösterirken; duygusal bağımlılık sosyo-ekonomik gelişmeden etkilenmemektedir. Erkek evlat sahibi olmak, kadının aile içindeki değerini yükseltecek kadar önemlidir (Kağıtçıbaşı, 1998).

Kağıtçıbaşı'nın belirttiği karşılıklı bağımlılık aile tipinin ve bugün yaşadığımız, etkisini gördüğümüz toplumsal değer yargılarının birçoğunun temelinde tarım toplumunun cinsel kültürünün izleri yatmaktadır. Tarım toplumu bireyleri, tarımın insan gücü isteyen bir iş olması sebebiyle ekonomoik biçimlenmenin ürünü olan aileyi kurmak zorunda kalmışlardır. Cinselliğin değeri ise ailenin emek mülkiyetine yeni bireyler katılmasıyla belirlenmiştir. Erkek çocuk kas gücüyle aileye yardımcı olduğu ve evlenip yeni erkek çocukları aileye katabileceği için ciddi bir değer taşımaktadır. Kız çocuk ise büyüünceye kadar ailenin olacağı; sonra evlenip başka bir ailenin mülkiyetine geçeceği için sürekli bir değer katkısı olarak görülmemektedir. Tarım toplumunda "aile" ön planda tutulduğu için bireyin cinsel isteklerine, davranışlarına ve kararlarına yer yoktur. Cinselliğin amacı sadece evlenmek ve erkek çocuk yoluyla mülkiyeti arttırmaktır (Atabek, 1998).

Çocuğun yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için bir aileye ihtiyacı vardır. Çocuğun yetiştiği ailenin yapısı, genişliği, sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi; duygusal ve sosyal gelişmesini etkilemektedir. Anne-babalar çocuklarını yetiştirirken farklı tutumlar sergileyebilmektedir. Aşırı hoşgörülü tutum, aşırı koruyucu tutum, reddedici tutum, baskılı ve otoriter tutum, gevşek tutum ve tutarsız tutum anne-babaların çeşitli tutumları arasında sayılabilir. Ailenin gösterdiği bu tür tutumlar çocuğun cinselliğe bakışını da etkilemektedir (Sargın, 2001).

Ülkemizde TÜİK tarafından 2006 yılında yaptığı Aile Yapısı Araştırması'nda katılanların büyük çoğunluğu çocuğunu yaşlılık sigortası olarak görmektedir. Araştırmaya katılanların, %40'ı erkek çocuğun soyun devamlılığını sağlayacağını;

%32'si erkek çocuğun annenin itibarını arttırdığını; %33'ü ise çocuk sahibi olan kadının, çocuk sahibi olmayana göre daha itibarlı olduğunu söylemiştir.

Aynı şekilde Şemin (1973:23), aile yapımızın ataerkil oluşu dolayısıyla çocuk ve gençlere aile içinde fikirlerini serbestçe söyleme imkanının verilmediğini belirtmektedir. Çocuklar, anne-babalarının isteklerini soru sormadan kabul eden bireyler olarak yetiştirildikleri için girişimci duygulardan yoksun olarak büyürler. Hatta kırsal kesimde daha uysal olan, boyun eğen, saygılı duran çocuk ödüllendirilmekte; merak eden, konuşan ve girişken olan çocuk cezalandırılmaktadır (Akt: Kulaksızoğlu, 2006).

Ülkemizde özellikle kadınlar üzerine hakim olan cinsel denetim, evliliklerde cinsel sorunlara yol açmaktadır. Geleneksel olarak toplumda himaye altında tutulan genç kızlar, sıcak, açık, cinsellikten korkmayacak şekilde yetiştirilmedikleri için evliliklerinde cinsel uyumsuzluk yaşamaktadır. Kızıyla hiç konuşmayan anne-baba, aslında cinselliğin tabu olduğu, tartışılmaması gerektiği, korkutucu, gizli ve kötü olduğu mesajını vermektedir. CETAD tarafından yapılan araştırmada, Türk toplumunun % 62'si cinsel sorunların sebebini bilgisizlik, eğitimsizlik; %40'ı ise gelenek-görenekler ve tabular-önyargılar olarak görmektedir. Böylece çocukluğunda korkutulmuş, merakı bastırılmış, sorunları geçiştirilmiş, azarlanmış birey, cinselliği ayıplar ve yasaklar dünyası olarak görecektir, bu şekilde de öğrenecektir (Yörükoğlu, 1996; Pomeroy, 2003; CETAD, 2006). Anne-babalar bu konuyu gerek bilgisizlikleri, gerek utangaçlıkları, gerekse geleneksel tabular yüzünden konuşmaktan kaçınırsalar da araştırmalar, gençlerin büyük çoğunluğunun cinselliği yaşadığını, pek çok şey bildiğini ancak hiç bunları bilmiyormuş gibi davrandıklarını ortaya koymuştur (Ekşi, 1990).

Okulun ve ailenin uslu ve söz dinleyen çocuklar yetiştirmeye yönelik toplumsal düzeni sonucunda, eleştirel düşünemeyen, karşı çıkamayan, kendi kişisel görüşüne sahip olamayan çocuk, cinsel gelişimini ve arzularını bastırarak daha çok iç enerji harcamaktadır. Bu da bireyin etkinliklerin, aklın ve eleştirinin gelişmesine ket vurmaktadır. Buna karşılık cinsellik ne kadar güçlü ve sağlıklı gelişirse, birey de genel davranışlarında o kadar özgür; etkin ve eleştirici olur (Reich, 2003).

Sağlıksız ailede, cinsel duygular genellikle utanç anlamındadır. Örneğin toplum önünde burnunu, kulağını, ağzını başarıyla gösteren çocuk büyük övgüler alırken; birden pantolonunu indirip cinsel organını gösterdiğinde annesinin veya babasının

öfkesinden kurtulamaz hatta dayak bile yer. İşte bu şekilde çocuğun yaşamındaki cinsellikle ilgili utanç tohumları atılmış olur. Halbuki çocuk kendini yeni keşfetmeye başlamıştır. Bu olay sonucunda cinselliğin pis, ayıp, aşağılık, utanç verici olduğunu öğrenen çocuk, doğal cinsel duygularından utanç duymaya, bu duyguları bastırmaya başlar. Sağlıklı cinsel duygusu utanca boğulan kişi, kendi özdoğasıyla ilişkisini ve yaratıcılığını kaybeder. Oysa insan yaşamı cinsel enerji sayesinde devam etmektedir. Erkeklerin ve kadınların cinsel enerjilerini kaybetmeleri söz konusu olduğunda insan yaşamı 120 yılda son bulacaktır (Cüceloğlu, 2004).

1.4.3. Medya

Medyanın televizyon, bilgisayar, gazete, radyo, filmler, kitaplar, dergiler, bilgisayar oyunları gibi bir çok türüne bugün çocuklar tarafından rahatça ulaşılabilmektedir. Bu iletişim araçlarının önde gelen işlevleri eğlendirici ve öğretici nitelik taşımalarıdır. Bununla birlikte bireyin kendini tanımasına, kişilik geliştirmesine ve eleştirel düşünmesine yardımcı olmaktadır. Ancak görsel ve işitsel nitelik taşıyan bu araçlar iyi değerlendirilmediğinde çocukların ahlaki, duygusal ve sosyal gelişimine olumsuz etki edebilmektedir (Yavuzer, 2002; Cox, 2005).

Medyanın ve tüketim kültürünün derinleşen etkisi altında cinsellik, geleneksel evlilik ve aile yaşamının tabularından sıyrılmakta, ticari tüketim için halka açık bir gösteri haline dönüşmektedir. Üremeye odaklanmaktan ayrılarak zevk ve keyifle bağdaştırılmış haliyle şehrin caddelerindeki reklam panolarında, aile ortamındaki ticari televizyon kanallarında, günlük gazetelerin arka sayfalarında ve dergi kapaklarında teşhir edilmektedir (Kandiyoti, 2005).

Ebeveynlerin çocukların cinsel içerikli sorularını görmezden gelmesi, geçiştirmesi çocuk-ebeveyn arasındaki iletişimi ortadan kaldırmaktadır. Çocuk da sorularının cevaplarını başka kaynaklarda aramaktadır. Bu kaynaklardan biri de medyadır (Taşçı, 2003).

Okul öncesi çağıdaki çocuklar televizyon karşısında haftada ortalama 22-24 saat arası harcamaktadır. Amerika'da 2-18 yaş arası 3000 çocuk üzerinde yapılan araştırmada, çocukların bir haftada yapılan tam çalışma süresine eşdeğer bir süreyi,

medyayı (televizyon, bilgisayar, video vb) kullanarak geçirdikleri tespit edilmiştir (Cook, 2005).

Yayın içeriği pozitif bilime yönelik olan yayınlarla toplum öğrenerek gelişir. Ancak magazine dönük her türlü yayında toplum yozlaşır. Televizyon, internet, gazete ve dergi gibi medya unsurları sağlıklı eğitim vermek yerine daha çok izlenmek veya satmak için cinselliği tahrik eden yayınlar yapmaktadır. Kadın cinselliğinin bir tahrik aracı olarak sergilenmesinin toplumda kadının statüsüne nasıl bir etki ettiği ciddi bir tartışma konusudur (Arat, 1993).

Kuzey Carolina Üniversitesi'nden Jane Brown'un yaptığı 12-14 yaş arası 1017 genç arasında yaptığı araştırmada 2 yıl süresince gençlerin cinsel içerik taşıyan filmler, televizyon şovları, müzik ve magazin programlarından nasıl etkilendiğine bakılmıştır. Sonuçta ailelerin çocuklarıyla cinsellik konusunu zamanında ve kapsamlı bir şekilde konuşmadığı, bunun yarattığı boşluğu "cinselliği risksiz ve eğlenceli bir şey olarak gösteren" medyanın doldurduğu ve çocuklar medyada ne kadar çok cinsellikle ilgili unsurlara maruz kalırlarsa cinsel yaşamlarının o kadar erken başladığı tespit edilmiştir (Brown, 2006).

RTÜK (Radyo Televizyon Üst Kurulu) tarafından 2006 yılında televizyon yayınlarının içeriğine ilişkin bilgiler veren işaretler uygulamaya konulmuştur. Program yayınlamadan önce, yayının yaş sınırı ve içeriği (korku, şiddet, cinsellik vb) hakkında bilgi veren işaretler toplum tarafından oldukça dikkate alınmaktadır. RTÜK tarafından 1314 kişi üzerinde yapılan araştırmada, bu işaretlerin özellikle çocukların izleyeceği programları belirlemede etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca ebeveynlerin cinsel içerikli programlarını çocuklarının izlememesi için kanalı değiştirdikleri tespit edilmiştir.

Taşçı'ya göre (2003) medya, cinselliği dört yönden etkilemektedir. Birincisi **cinsel fonksiyon** boyutudur. Medyada cinselliğin abartılı, tahrik edici boyutlarda sunulmasından etkilenen kişiler kendisini ve eşini sorgulamakta, kıyaslamaktadır. Gençlerde de cinsellikle ilgili gerçekçi olmayan beklentilerin ortaya çıkması, cinsel fonksiyon bozukluklarına sebep olabilmektedir. İkinci boyut ise **ahlaki değerler** boyutudur. Ahlaki değer yargılarını olumsuz etkileyebilecek aldatma, çapkınlık gibi kavramların medyada yumuşatılması ve normalmiş gibi sunulması, aile yapısında

bozulmaya sebep olabilmektedir. **Kadının kullanılması** ise medyanın cinselliğe etkilerinden üçüncü boyutudur. Kadın, medyanın önemli bir bölümünde cinsel yönü ile tahrik edici, çıplak görüntüsüyle sunulmaktadır. Kadının cinsel yönünün ticari amaçlarla kullanılması, kadını kullanma türlerinden biri olarak değerlendirilebilir. **Cinsel sapma ve suistimaller** boyutunda ise anormal davranışları yadırganmamakta ve bir süre sonra normalmiş gibi algılamaya başlanmaktadır.

Sosyal araştırmalar, medyanın eğitim düzeyi yüksek olanlara göre, eğitim düzeyi düşük olan bireyler üzerinde daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Toplumun eğitimi açısından çok önemli olan televizyonun, ticari amaçlarla olumsuz yönde kullanılması ve kamu yararını hiçe sayması eğitimsiz seyircinin tek eğitim şansını da kaçırmayı anlamına gelmektedir.

1.4.3. Din

Din, genel olarak, kutsal bir dünyayla ilgili inanç ve pratikler sistemi olarak tanımlanabilir. Dinsel dünya görüşleri, toplumun egemen kültürel akışına dahil olmakta ve dindar olmayanlar da dahil olmak üzere, insanların bilinçlerini ve gündelik yaşamlarını derinden etkilemektedir (Berktaş, 2000).

Dinler, farklı olsalar da genelde insanları olumsuzluklardan korumayı hedefler ve benzer kuralları öğretirler. Müslümanlık, Hristiyanlık ve Musevilik gibi üç büyük din, cinsel ilişkinin yalnız evlilik içinde olması gerektiğini söylemekte, eşe bağlılık gösterilmesini isteyerek zinayı ve seks işçiliğini onaylamamaktadır (İKGV, 2000). Türk hukukunda zina (aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki) 2005 yılına kadar suç kabul edilmiştir. Hafızoğulları'na göre (1983) devlet zinayı, günah olduğu için, ailenin korunması için veya evlilik aktinin korunması için suç kabul etmektedir (Akt:Arat 1993).

Birçok din, kadını erkek tarafından “korunmaya muhtaç bir varlık” olarak görmektedir (Stiftung Derneği, 2007). Çalışlar'a göre (1999) İslam dininde kadın ve erkeğin birbirine eşit tutulmamaktadır. Erkekler, kadınlardan üstündür ve kadınlar üzerinde hakimiyet hakkına sahiptir. İyi bir Müslüman kadın erkeğine itaat etmeli ve onun emirlerine uymalıdır. Ayrıca cinsel ilişkide inisiyatif erkeğe tanınmaktadır. Çalışlar Kur'an hadislerinde erkeklere, “Kadınların sizin ekilecek tarlalarınızdır”

denildiğini belirtmektedir. Ancak Tarhan'a göre (2005) İslam dininin kadına verdiği olağanüstü haklar, ataerkil kültürün varlığıyla etkisini kaybetmiştir.

Dini inançlar, ilk cinsel ilişki yaşını birçok ülkede etkilemektedir. Yapılan bir araştırmada dinle ilgili olmanın ergenlerde cinsel etkinliği azalttığı, eğer ergen arkadaşlarıyla aynı kiliseye gidiyorsa daha da etkili olduğu görülmüştür (Mott, Fondell, Hu, Kowaleski-Jones ve Menaghan 1996, Akt: Steinberg, 2007). Ülkemiz de Kaya tarafından (2007) yapılan çalışmada üniversite gençlerinin cinsel deneyim yaşaması ile dini inançları arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur.

Görüldüğü gibi din, cinselliğin yaşanış biçimini etkilemekte ve topluma yön vermektedir. Bu etkinin kadın cinselliği üzerinde olması, kadının üzerine bekaret denetiminin yüklenmesi; erkeğin cinselliğinin ise "elinin kiri" olarak görülmesi dikkat çeken konulardır.

1.5. Cinsel Eğitim

Gençler cinsellikle ilgili sağlıklı davranışlar geliştirebilmek için bilgi edinmeye ihtiyaç duyarlar. Anne-babalar çocukların temel cinsellik eğiticisi olup; onların yanında yaşlılar, okul, din, medya, arkadaşlar ve eşler insanların cinsellik hakkında öğrendiklerini etkiler. Birçok toplumda insanlar, eşlerinin cinsel olarak yeterli olmasını bekler ancak çocuklarının cinselliği bilmesini ve öğrenmesini istemez (İKGV, 2000).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle gelişmiş ülkelerde meydana gelen ekonomik, kültürel, sosyal değişim kadınların iş hayatına atılmalarına, daha uzun eğitim görmelerine ve sonuç olarak daha geç evlenmelerine sebep olmuştur. Değer yargılarındaki büyük değişimle birlikte gelişmiş ülkelerde gençler arasında yoğun bir cinsel yaşantı yaşanmaya başlamıştır. Böylelikle hamilelik, kürtaj, cinsel yolla bulaşan hastalıklar artmış ve uzmanlar çareyi cinsel eğitimde aramışlardır (Ekşi, 1990).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı, *bireylerin bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halinde olması* şeklinde tanımlamaktadır. Dünya nüfusunun önemli bir bölümünü oluşturan ve gelecekte üreme çağı nüfusunu iki kat arttırması beklenen gençler için cinsel sağlık büyük bir önem taşımaktadır. Bu sebeple, gençlerin üreme çağına gelmeden sağlıklarını ilgilendiren cinsellikle birlikte tüm konularda bilgilendirilmeleri şarttır. Ancak gençlerin bedensel, toplumsal ve psikolojik yönden

sağlıklarını ilgilendiren cinsellik konusundaki eğitimleri alışılmamış bir hizmettir (İKGV, 2000).

Birçok insan gençlere verilecek cinsel eğitimin tahrik unsuru ve uygunsuz davranışlara neden olacağını, cinsel eğitimin toplumun değer yargılarına zarar vereceğini, gençlere doğum kontrol yöntemlerini anlatmanın evlilik öncesi izin anlamına geldiğini, cinselliğin ne kadar çok konuşulursa o kadar çok sorun çıkacağını düşünmektedir. Ayrıca binlerce yıldır insanların cinsel eğitim almadan cinselliklerini yaşadıkları kanısındadır. Çünkü bu bakış açısındaki insanların cinsel eğitimden anladığı cinsel ilişkidir (Taşçı, 2003).

Cinsel eğitimden kastedilenin ne olduğu, gerekli olup olmadığı, metodu, faydası, zararı, eğitimin ne zaman kimin tarafından verilmesi gerektiği gibi birçok konu tartışılmış ve halen tartışılmaktadır. Ancak öncelikle cinsel eğitimin tanımı yapılmalıdır.

Kulaksızoğlu (2006) gencin büyüme, olgunlaşma ve cinsel kimliğini kazanması sırasında, karşılaştığı sorunları giderme çabasını cinsel eğitim olarak tanımlamıştır.

Poroy (2005) ise ilkokul öncesi evde ailede başlayan, ilköğretim ve lisede çocukların ilerideki yaşamları için gerekli cinsellikle ilgili konuların anlatılması şeklinde tanımlamaktadır.

SIECUS'a (2008) göre cinsel eğitim, kimlik, ilişkiler ve mahremiyet hakkında yaşam boyu süren bir bilgi edinme; değer, tutum ve inanç oluşturma sürecidir.

Cinsel eğitimin amacı, insanın sevgi içinde serbestçe gelişimini ve kendinde bulunan cinsel güçleri olabildiğince düzenlemesini, bunları bilinçli olarak elinde tutmasını, kendi ve başkalarının mutluluğu için bunlardan yararlanmasını, biyolojik ve cinsel gelişimleri konusunda gençleri bilgi sahibi yapmak ve bu alandaki gerginliklerinin azalmasını sağlamaktır. Cinsel yönden sağlıklı bireylere ve dolayısıyla sağlıklı bir topluma ulaşmaktır. Örneğin ilk adet görme genç kızlar üzerinde derin ve sürekli etkiler meydana getirebilmektedir. Ailesi tarafından yeterince aydınlatılmayan ergen, çeşitli yaşam zorluklarıyla karşılaşmakta ve bu olayın korkusunu üzerinden atamamaktadır. Çevresinden duyduğu yanlış bilgiler yüzünden kendinden tiksindir, utanır veya korkunç bir hastalığa yakalandığını düşünür. Vücut yapısında gerçekleşen, ruh dünyasında yankılar yaratan, herkeste meydana gelen bu değişiklikler karşısında boş yere sıkıntı ve huzursuzluk duyar (Adler, 2004).

Yukarıdaki örnek gençleri geleceğe hazırlamanın gerekliliği ispatlar. Ayrıca hazırlanacak eğitim programlarında Cinsel Bilgiler Eğitimi'nin yer alması aşağıdaki nedenlerden dolayı önem taşır.

1. Erkeklerin ve kadınların yaşamlarını bilinçli seçeneklerle düzenlemeleri, kendilerine ve başkalarına zarar vermemeyi öğrenmeleri gerekir.
2. Yaş, cinsiyet, cinsel yönelim, ekonomik konum, milliyet ve din farkı olmaksızın cinsellik, insan yaşamında çok önemli bir değerdir.
3. Bireylerin sorumlu cinsel davranışları kazanabilmeleri için cinsel bilgilere ihtiyaçları vardır.
4. Topluların cinsellik konusunda sahip olduğu kapalılık ve çifte standart çocukların aklını karıştırabilir. Çocukların doğru bilgileri uygun yollarla öğrenebilmeleri için açıklayıcı bilgilere ihtiyaç vardır.
5. Çocukların çevresinden öğrendiği yanlış bilgilerin zararlı etkileri olabilir. Doğru bilgiler zararlı etkileri önler.
6. Pornografi cinselliğin insanları utandıracak biçimde çarpıtılmış bir görüntüsünü sunar. Eğitim cinselliğin gerçek değerinin algılanmasını sağlar.
7. Gençler ve yetişkinler, cinsellikle ilgili yanlış bilgi ve inançlardan ötürü meydana gelen sıkıntılı anlarda danışacakları kaynaklar bulmalıdırlar.
8. Gençlerde meydana gelen bedensel değişiklikler, kız-erkek ilişkileri, cinsel dürtüler ile ilgili bir yetişkinin rehberliğine ihtiyaç duyarlar. Bilgiler kaygıyı azaltır.
9. Gençlerin ileride sahip olacakları çocukları, sorumluluk duyarak yetiştirebilmeleri için "aile planlaması" hakkında bilgi sahibi olmaları gerekir.
10. Çocukların cinsel taciz, tecavüz konusunda bilgilenebilmeleri ve korunmaları önemli bir konudur.
11. Uygun yaşlarda sorularına uygun yanıtlar alabilen çocuklar cinselliğe karşı olumlu tutum geliştirirler.
12. Kendi cinsel kimliğinden memnun, bedenini ve duygularını tanıyan genç, kendine güvenir ve yeterlilikleri daha çok olur (İKGV, 2000).

Ergenlik çağına girmeden önce çocuklar, cinsel konulara artan bir merakla ilgi duymakta ve kendi vücutlarını dikkatle izlemektedir. Anne-baba, çocuğunun yaşına uygun değişiklikleri gösterip göstermediğini incelemeli ve bu döneme uygun şekilde hazırlanmalarını sağlamalıdır. Yetişkinlerin çocukları ile cinsel konuları konuşmaması, çocukları sağlıklı olmayan kaynaklardan bilgi almaya yönlendirir. Arkadaşlarından ya da bulabildiği yayınlardan çocuğun cinsellik hakkında bilgiler öğrenmesi, yanlış veya eksik bilgi kazanımına sebep olabilmektedir (Elias 1987, Akt: Kulaksızoğlu, 2006).

İnsanlar, cinsel eğitimi anlama biçimlerine göre olumlu ya da olumsuz tavır sergilemektedirler. Dünya Bankası istatistikleri, HIV virüsü bulaşmış insanların %50'sinin 15-24 yaş arasında olduğunu belirtmektedir (Cox, 2004). Bu istatistikler göz önünde bulundurulduğunda cinsel eğitime karşı tavırlar tekrar değerlendirilmelidir. Dünyada ve ülkemizde cinsel eğitimle ilgili yapılmış programlar iki ayrı başlık altında incelenecektir.

1.5.1. Dünyada cinsel eğitim

Dünya ülkeleri cinsel eğitim açısından incelendiğinde, bu konuda lider ülke İsveç'tir. 1930'larda İsveç okullarında başlatılan biyolojik eğilimli cinsel eğitim giderek yetersiz kalmış, 1956'dan itibaren diğer Batı ve Kuzey Avrupa ülkeleriyle birlikte daha kapsamlı şekilde ele alınmaya başlanmıştır. "Cinsel eğitim" adı yetersiz bulunarak cinsellik eğitimi şeklinde değiştirilmiş ve "Cinsel Yol Gösterme" kitabı günümüzde de normal bir ders kitabı gibi halen kullanılmak üzere yeniden düzenlenmiştir (Ekşi, 1990).

Danimarka'da cinsellik eğitimi zorunlu ders haline getirildiğinde dini inançlara ters düştüğü için anne babalar karşı çıkmış, ancak yasalara ters düşmediği için zorunlu ders olarak kabul edilmiştir. Bu derslerde öncelikle ana okulunu izleyen ilkököl birinci sınıfta erkek kadın farklılığı, üreme, gebelik, gebeliği önleme hakkında bilgilendirme; beşinci sınıfta cinsel organlar ve işlevleri, hormonlar, genetik ve cinsel içgüdüler hakkında bilgilendirme; sekiz ve onuncu sınıflarda duygusal, ahlak, aile ve toplumsal sorunlar gibi konular tartışılmaktadır. Gelişmiş ülkeler incelendiğinde İrlanda dışında tüm Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerinin zorunlu olmasa da ders programına cinsellik eğitimini koyduğu görülmektedir. Gelişmekte olan ülkeler ise bu konuya karşı biraz

çekimser durmaktadır. Filipinler, Costa Rica gibi ülkelerde bu eğitimin desteklendiği, en azından sağlık bilimi gibi derslerin içinde işlendiği görülmektedir. Macaristan, Yugoslavya ve Çekoslovakya'da belli sınıflarda zorunludur (Ekşi, 1990).

Almanya'da cinsel eğitimle ilgili ulusal bir müfredat ya da zorunlu bir ders yoktur. Cinsel eğitim sorumluluğu dersler yerine okullara ve topluma dayalı organizasyona verilmiştir. Öğretmenler kendi istedikleri tarzda programlar oluşturmakta özgürdür ve okullara konuk eğitimci davet ederler. Almanya özgür, baskıcı olmayan, olumlu ve karşılıklı iletişime dayanan cinsellik programlarını savunmaktadır. Hollanda'da ise cinsel eğitimin genel felsefesi cinselliği öğretmek yerine cinsellik hakkında konuşmaktır. Cinsel davranışların üzerinde çok az durulmakta ve öğrencilerin sorularına göre derse yön verilmektedir. (Berne, L. And Huberman, B.;1999, Akt:Gölbaşı, 2003)

Fransa'da ise cinsel eğitime, AIDS tehlikesinden korunmanın bir yolu olarak başlanmıştır. Cinsellikle ilgili konular 9-13 yaşlarında, ulusal olarak belirlenmiş bir müfredatla verilir. Konuların çoğunluğu CYBH ve AIDS ile ilgili olup beş üniteden oluşmaktadır.

İngiltere'de ise Aile Planlaması Kurumu cinsel eğitimin amaçlarını şöyle belirlemiştir:

1. Cinsel organların anatomisi.
2. İkincil seks özellikleri.
3. Erkek ve kadın üreme fizyolojisi.
4. Cinsel birleşme, doğum kontrolü, gebelik ve doğum.
5. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar.
6. Cinsel tutum ve davranış farklılıkları.
7. Evlilik ve ebeveynlik konularında yeterli ve uygun bilginin sağlanması.

Ayrıca bu eğitim sonunda eğitilen kişilerin, cinselliğin geniş bir yelpaze içindeki farklı görünümleri konusunda esnek ve nesnel tutumlar geliştirmeleri, kendi cinsellikleri ve kişisel ilişkileri ile ilgili içgörü kazanmaları, cinselliklerini eş, ebeveyn, sorumlu yurttaş gibi geniş bir rol repertuarı içinde kullanabilmeleri, yaşadıkları toplumun sosyal beklentilerini anlamaları amaçlanmaktadır (d'Ardenne 1996, Akt: Sungur, 1998).

ABD’de, 1960’lı yıllarda cinsel eğitime karşı eylemler düzenlenirken, 1980’li yıllarda halkın HIV tehlikesini farketmesiyle cinsel eğitime karşı ilgi tekrar başlamıştır. Cinsellik eğitiminin verilip verilmeyeceği kararı eyaletlere bırakılmıştır ancak çoğu okulda 7-9. sınıflarda yoğunlaşmaktadır (Ekşi, 1990; Gölbaşı, 2003).

ABD’de gençlere yönelik cinsel eğitim programları oluşturulurken, iki yaklaşım göz önünde bulundurulmaktadır:

- ❖ Bireye evliliğe kadar cinsel ilişkiyi erteletmeyi hedefleyen yaklaşım.
- ❖ Bireyin yaşı ilerleyene kadar cinsel ilişkiyi ertelemelerini ve cinsel yönden aktif olduklarında güvenli cinsel davranışlarda bulunmalarını destekleyen yaklaşım.

Brigham Young Üniversitesi tarafından yapılan araştırmada “Stay Alive” adlı bir cinsel eğitim programı incelenmiştir. Program, bugüne kadar Afrika’daki on iki ülkede bir buçuk milyon çocuk üzerinde uygulanmış ve uygulanmaktadır. Program çocuklara 5 yılda, her yıl farklı bir konu verilerek tamamlanmaktadır. Derslerin odak noktası ise şu maddelerdir:

1. Ben sorumluluk sahibiyim.
2. Ben güvenilir kararlar verebilirim.
3. için sorumlu değilim.
4. Yaptıklarımın sorumluluğunu kabul edeceğim.
5. Aileme karşı sorumluyum.
6. Yararlı şeyler için fedakarlık ettiğim zaman güvenilir olurum (Cox 2005).

Görüldüğü gibi birçok ülkede okullarda cinsel eğitim programları uygulanmakta, bir kısmında da planlanmaktadır. Ancak yine de programlı cinsel eğitim uygulamaları yenidir. Özellikle gençlerin toplumun değer yargılarını örtüşmeyen davranışları, cinsel yolla bulaşan hastalıkların, evlilik dışı gebeliklerin ciddi boyutlara ulaşması, kadın ticaretinin büyümesi, aile içi şiddet, cinsel istismar, taciz ve tecavüzlerin artması cinsel eğitimi daha çok gündeme getirmektedir.

1.5.2. Türkiye’de cinsel eğitim

Ülkemizde cinsel eğitim, son on beş yıldır tartışılan bir konudur. Geçmişte tıp okullarında cinsel eğitim, anatomi ve psikoloji dersleriyle sınırlandırılmıştır. Son

zamanlarda ise tıp eğitimi veren okullarında ve bazı psikoloji lisans programlarında insan cinselliği, cinsel işlevler ve fonksiyon bozukluğu müfredatın bir parçası olmuştur. Ancak ilköğretimde ve lisede ne çeşit bir cinsel eğitimin verileceği kararı olduğu yerde durmaktadır. Biyoloji derslerinde, cinsellikle ilgili olarak sadece üreme hakkında bilgi verirken, temel eğitimde ve lisede yasal cinsel eğitim programları yoktur (The International Encyclopedia of Sexuality, 1997).

Ülkemizde gençlerin cinsel konulardaki tutum ve davranışlarını biçimlendirmeye yönelik bir eğitim programı gündemde olmasına karşın, girişimler henüz istenen düzeyde değildir. Hızlı bir toplumsal değişim yaşayan ülkemizde, gençler güvenilir bilgi edinme olanaklarından ve sağlıklı davranabilme becerisinden yoksun kalmışlardır. Buna rağmen cinsellik üzerinde çok az konuşulan ancak en çok merak edilen ve ilgilenilen konu olarak kalmıştır.

HIV/AIDS'in önlenmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ve sivil toplum kuruluşları tarafından gençlere yönelik cinsel sağlık eğitimi vermeye başlanmıştır. Ancak bu eğitimlerin kapsamları oldukça sınırlı olup erişebildikleri genç sayısı da azdır.

Ülkemizde cinsel eğitim konusundaki en önemli adımlardan biri İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı tarafından atılmıştır. 1997 yılı Kasım ayından beri sürdürülen "Gençlerin Cinsel Sağlık Eğitiminin Desteklenmesi" projesinin temel amacı, örgün eğitimde cinsel sağlık eğitimini verecek olan öğretmenlerin hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimini desteklemektir. Proje kapsamında öğretmen adaylarının cinsel sağlık eğitimi konusunda eğitim gereksinimleri saptanmış ve eğitim için gerekli materyaller hazırlanmıştır (İKGV, 2000).

1999-2000 eğitim-öğretim yılında bir cinsel eğitim projesi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulmuştur. Eğitim programı fiziksel büyüme, gelişme ve olgunlaşma, erkek ve kadın üreme sistemleri, ergenlik, cinsellik ve cinsel kimlik, doğum kontrol yöntemleri ve cinsel yolla bulaşan hastalıkları içermiştir (MEB 2000, Akt. The International Encyclopedia of Sexuality, 1997).

Ülkemizde ilköğretimde cinsel eğitim programlarına yer verilmemektedir. Fakat cinsel eğitim sonucunda çocuğun kazanması gereken duygu ve kabiliyetler gözden geçirilmeli ve okullarda cinsel bilgiler eğitimi verilmesi konusunda tekrar düşünülmelidir:

- ❖ Sevgi, saygı, güven, hoşgörü duyguları,
- ❖ Uyumlu ve özerk davranma yeteneği,
- ❖ Cinsel bölge hakkında olumlu duygusal kanaat,
- ❖ Bedenin normal olduğu duygusu,
- ❖ Kendine güven ve inisiyatif kullanma kabiliyeti,
- ❖ Cinsiyete uygun kişilik gelişimi,
- ❖ Kendini kontrol kabiliyeti,
- ❖ “Hayır” diyebilme becerisi,
- ❖ Cinsel konuları konuşma ve soru sorma becerisi,
- ❖ Aile ve toplumun cinsellik hakkındaki değer yargılarının benimsenmesi (Taşçı, 2003).

1.6. Problem Cümlesi

Bu çalışmanın temel problemini ilköğretim okullarında cinsel bilgiler eğitimi konusunda en etkili potansiyeli taşıyan veliler ve öğretmenlerin Cinsel bilgiler eğitimi konusundaki görüşlerinin ortaya koymaktır.

1.7. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında cinsel bilgiler eğitimi verilmesi konusunda öğretmenlerin ve velilerin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç esas alınarak aşağıdaki alt problemler de incelenecektir:

- a) Öğretmenlerin ve velilerin ilköğretimde cinsel bilgiler eğitimi verilmesi konusundaki görüşleri nelerdir?
- b) Öğretmenlerin ve velilerin okullarda verilecek cinsel bilgiler eğitiminin içeriğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- c) Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel konuların konuşulması ile ilgili görüşleri nelerdir?
- d) Öğretmen ve velilerin, cinsel konuların konuşulmasının ahlakla bağlantısına ilişkin görüşleri nelerdir?

- e) Öğretmen ve velilerin, sınıfta cinsel konuların konuşulmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- f) Öğretmen ve velilerin, cinsel eğitimle cinsel kaynaklı suçların azalmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- g) Cinsel eğitimin daha erken yaşlarda cinsel ilgiyi arttırması yönündeki kaygıyla ilgili öğretmen ve velilerin görüşleri nelerdir?

1.8. Sayıtlar

Öğretmenlerin ve velilerin anket sorularını içtenlikle ve dürüstlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.9. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Bursa iline bağlı Osmangazi, Yıldırım ve Gemlik ilçelerine bağlı yedi ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenleri,
2. Bursa iline bağlı Osmangazi ve Gemlik ilçelerindeki dört ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilerin velileri,
3. Elde edilen bulgular ise 2006-2007 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.10. Araştırmanın önemi

Dünyada ve ülkemizde son yıllarda, evlilik yaşı düşmekte, istenmeyen gebelikler, cinsel uyumsuzluklar, cinsel suçlar, cinsel şiddet ve cinsel istismar gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca dünyada 40 milyon, ülkemizde ise iki yüz bin civarında insanın yakalandığı AIDS hastalığı, bütün dünyayı tehdit etmektedir.

Çocukların yukarıda sayılan cinsel tehlikelerden korunabilmesi için öncelikle tehlikelerin farkında olması ve bu konularda doğru bilgilerle donatılmaları gerekmektedir. Cinsel eğitim almış çocuklar, ergenlik dönemindeki farklılaşmaları daha çabuk kabullenerek anormallik endişesi içine girmemektedir. Doğru bilgilerle donatılmış kişi kendine güvenmekte ve cinsellikle ilgili duyduğu yanlış bilgileri kolaylıkla reddetmektedir. Arkadaşlarının uygunsuz teklif ve davranışlarına direnmede

daha başarılı olmakta; yaptıklarının sonucunu düşünerek kendini kontrol edebilmektedir.

Yaşam boyu gelişen, olgunlaşan, sonuçta kendine yeterli olabilmeyi öğrenmesi beklenen çocuğun eğitimi için genel bir çerçeveye göre belli kalıplar vardır. Bu kalıplar toplumun değer yargılarına göre az ya da çok değişebilmektedir. Ancak çocuğa kendinden beklenen cinsel davranışların ne olduğu sağlıklı bir şekilde öğretilmemektedir. Çünkü toplumda cinsellikle ilgili bilgi birikiminin tarafsız ve tutarlı bir şekilde sağlanmasında zorluklar bulunmaktadır (Ekşi, 1999).

Çocuklar doğdukları andan itibaren çevrelerinden cinsellikle ilgili mesajlar almaya başlar. Bu mesajların pozitif olması çocukların cinselliğe karşı olumlu bir bakış açısı kazanmalarını yönünden oldukça önemlidir. Bu amaca yönelik, aile içinde başlayan cinsel eğitim çabalarının çocuk okula başladığı andan itibaren geliştirilerek planlı öğrenme aktiviteleriyle desteklenmelidir.

Toplumda cinsellikle ilgili birçok tehlike bulunmaktadır. Bu tehlikeleri ebeveynlerin görmezlikten gelmesi ya da çocuğunun kendini koruyabileceğini düşünmesi gerçekleri görmekten oldukça uzak bir durumdur. Oranları farklı olsa da her ortamda karşılaşılabilen cinsel tehlikelerden korunmak için cinsel eğitim şarttır.

1.11. Tanımlar

Cinsellik, bireyin karşı cinsle yaklaşması ve bu yaklaşmanın sonucu olarak bedensel ve duygusal olarak doyuma ulaşması şeklinde yapılmıştır (Tuzcuoğlu, 2003).

Cinsel sağlık, cinsel yönden fiziksel, ruhsal ve sosyal iyilik halidir (Taşçı, 2003).

Cinsel eğitim, kimlik, ilişkiler ve mahremiyet hakkında yaşam boyu süren bir bilgi edinme; değer, tutum ve inanç oluşturma sürecidir (SIECUS, 2008).

Kültür, belirli bir grubun paylaşılan inanç, değer, gelenek ve davranış örüntülerine verilen isimdir (Taylor, 2007).

1.12. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar

Bu bölümde son yıllarda cinsel eğitim konusunda anne-baba ve öğretmen tutumları konusunda yapılan araştırmalara özet bilgilerle yer verilecektir. Önce yurt içinde daha sonra yurt dışında yapılan araştırmalar kronolojik sıraya göre incelenmiştir.

1.12.1. Yurt içinde yapılan bazı araştırmalar

Yıldız, (1990) araştırmasını Ankara'nın değişik sosyoekonomik gelişmişlik düzeyinde bulunan ilçelerindeki ortaokul öğrencilerinin anne-babalarının cinselliğe ve cinsel eğitime ilişkin tutum, davranış ve beklentilerini saptamak amacıyla gerçekleştirmiştir. Araştırma, 229 anne ve 229 baba üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda anne-babaların kız ve erkek çocuklara cinsel konular hakkında bilgi vermedikleri ancak cinsel eğitimi gerekli buldukları görülmüştür. Ayrıca anne-babaların çoğunluğu cinsel eğitimin ortaokulda (ilköğretim 2. kademedede) başlaması ve bu eğitimin hem okulda hem de ailede verilmesi gerektiği görüşündedir.

Kükner (1993) tarafından yapılan araştırmada adolesanların cinsel eğitim düzeyi, okullarda cinsel eğitim konusundaki düşünceleri ve cinsel bilgi kaynaklarını araştırmak amacıyla, lisede öğrenim gören 13-18 yaş arasındaki 13665 kız öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda adolesanların % 50.84'ü yeterli cinsel bilgisinin olduğunu düşünmesine rağmen, sonuçlar ancak %36.2'sinin gebeliğin nasıl olduğu, % 74.2'ünün koruma yöntemleri ve % 15.41'inin AIDS hakkında yeterli bilgisinin olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin % 88.4'ü okullarda cinsel eğitim verilmesi istemektedir ve bunların % 60.49'u böyle bir dersin kız erkek öğrencilere birlikte verilmesinden yana oldukları tespit edilmiştir. Sonuçlar cinsel konularda adolesanların bilgilerinin çoğunun yetersiz ya da yanlış olduğunu göstermektedir. Anne baba eğitim düzeyindeki artış ve yüksek sosyo ekonomi düzey ile adolesanın yeterli bilgiye sahip olması arasında pozitif bir ilişki mevcuttur ve adolesanların çoğu okullarda cinsel eğitim verilmesini istemektedir.

Yelken tarafından 1996 yılında anne ve babaların üç-altı yaş dönemindeki çocuğun cinsel eğitimi ve gelişimi konusundaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla Ankara Altındağ Belediye'sinde bir araştırma yapmıştır. Araştırmaya 167 çocuğun anne-babası katılmıştır. Araştırma sonucunda anne ve babaların cinsel gelişim ve cinsel eğitim bilgi düzeylerinin öğrenim ve meslek durumlarına göre değiştiği; anne ya da baba olma durumuna, çocuğun yaşına ve cinsiyetine göre değişmediği tespit edilmiştir.

Ersoy (1999), kız ve erkek çocuğu olan anne babaların cinsel eğitim hakkındaki görüş ve tutumlarını saptamak amacıyla yaptığı araştırmada, rasgele örneklem

yöntemiyle Ankara il merkezinde çeşitli semtlerdeki anaokullarına devam eden altı yaş grubunda 60 kız-60 erkek çocuğun anne ve babasıyla görüşmüştür. Veriler araştırmacı tarafından düzenlenen anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Bulgulara göre anne-babaların %70'i çocuklara cinsel eğitim verilmesi gerektiğini, %61.67'si de çocuklarına kendileri cinsel eğitim verdiklerini belirtmişlerdir. Anne-babaların erken bilgilendirmenin yanlış davranışlar geliştireceğini düşündüğü ve açıklamaların ardından çocuğun daha detaylı sorular soracağından korktukları tespit edilmiştir.

Acer, araştırmayı 1999 yılında, Ankara il merkezinde Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması merkezlerine başvuran annelerden rasgele örneklem yöntemiyle 355 anne seçerek yapmıştır. Araştırmanın amacı, üç-dört yaş grubu çocukların annelerine cinsellikle ilgili sordukları sorular ve annelerin çocuklarına verdikleri cevapları tespit etmektir. Araştırma sonucuna göre, anneler cinsellikle ilgili ilk bilgilerini eşlerinden almıştır. Anneler çocuklarına cinsel eğitim verilmesi gerektiğini ve bu eğitimin kız çocuklara anneleri tarafından, erkek çocuklara anne-baba ile birlikte verilmesi gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Ayrıca çocukların üç yaşında cinsellikle ilgili soru sormadıklarını, dört yaşında cinsellikle ilgili sorular sordukları tespit edilmiştir.

Kocatürk, 2002 yılında İstanbul'da yaptığı araştırmada okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin cinsel eğitimle ilgili görüşlerini araştırmıştır. Araştırma, 403 öğretmen ve okul yöneticisi üzerinde yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmen ve yöneticilerin cinsel eğitime olumlu baktığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenler, cinsel eğitimin üç yaşında başlaması gerektiğini, okulda cinsel konuların konuşulmasını velilerin olumsuz değerlendirebileceğini ve cinsel eğitimle ilgili yöntem bilgisi almak istediklerini belirtmiştir.

Bulut (2004) 23-49 yaş arası 68 erkek işçi ile cinsellik konusunda bilgi toplamak için görüşme yapmıştır. Görüşme sonunda Türkiye'nin farklı yerlerinde yatışmalarına rağmen erkeklerin cinsellik konusundaki temel bilgilenme kaynağının arkadaş çevresi olduğu tespit edildi. Görüşülen erkekler, hangi çevrede yetişirse yetişsin çocuklarına cinsel bilgilerin verilmesinin gerekli olduğunu, cinsel bilgilerin ailede öğrenilmesi konusunda kendilerini yetersiz gördüklerini, cinsel bilgilerin çocuklarla konuşulmasının otoritelerini sarsacağı endişesi taşıdıklarını ve cinsel eğitimin okulda verilmesinin

uygun olduğunu belirtmiştir. Ayrıca görüşülen erkeklerden sadece iki kişi ailesinden cinsel eğitim almıştır.

Cinsel Eğitim Tedavi Ve Araştırma Derneği' nin (CETAD) 2006 yılında 20 ilde yaptığı çalışmada, 1537 kişinin cinsellikle ilgili değer, tutum ve davranışları, cinsel sorunları, özel cinselliği araştırılmıştır. Araştırmada cinsel konularla ilk bilgilerini alma, çocukluk, ergenlik ve yetişkinlik gibi ayrı dönemler halinde incelenmiş; sonuçta her dönemde de ilk cinsel bilgilerin çevreden ve arkadaşlardan edinildiği tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan kişiler, cinsel eğitimin kesinlikle verilmesi ve bu eğitimin ayrı ortamlarda verilmesi gerektiğini, dönem dönem ihtiyaç duyulan cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili bilgileri uzman doktordan almayı tercih ettiklerini ve cinsel konularda oldukça bilgili olduklarını belirtmiştir.

Kaya, 2006 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde yaptığı araştırmada 340 birinci sınıf öğrencisinin cinselliği ilişkin yaklaşımı belirlenmiştir. Araştırmada, öğrenciler ailelerinde cinsellik konusunun tabu olduğu veya dolaylı yollardan konuşulduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %96 gibi büyük bir çoğunluğu cinsel sağlık eğitim almak istediğini, bu eğitimin ilköğretim ikinci kademe ve uzman hekim-hemşire tarafından verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bilgi edinmek istedikleri konular ise ilk cinsel deneyim, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelikten korunma yöntemleri ve hymendir. (kızlık zarı)

Ersoy, 2005-2006 eğitim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde sağlık alanında eğitim gören 322 öğrenci üzerinde cinsel sağlık eğitimin nasıl verilmesi gerektiğine yönelik düşüncelerini saptamak için yapmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelikten korunma yöntemleri, kızlık zarı, ilk cinsel ilişki ve gebelik belirtileri hakkında eğitim almak istedikleri saptanmıştır. Öğrenciler, cinsel sağlık eğitiminin konferans ve yüzyüze görüşmelerle sağlık personelleri veya öğretim elemanları tarafından verilmesini istemiştir.

Göçgeldi (2007) araştırmasını, bir kreşe devam eden 3-6 yaş arası 60 çocuğun anne ve babalarının çocuklarının cinsel eğitimi konusunda görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla yapmıştır.

Araştırmanın sonucunda çalışmaya katılan anne ve babalar, çocuklarına cinsel eğitim verilmesinin gerekli olduğunu, cinsel eğitimin anne-baba tarafından verilmesi

gerektiğini, çocuğuna cinsel eğitim verdiğini belirtmiştir. Ayrıca anne-babalar çocuklarının cinsel gelişimi konusunda bilgi sahibi olmadıklarını ve kendilerine soru sorulduğu zaman cinsel eğitime başlayacaklarını ifade etmişlerdir.

1.12.2. Yurt dışında yapılan bazı araştırmalar

Newcomer ve Udry tarafından 1985 yılında 500 genç kız ve annesiyle ebeveyn-çocuk iletişimine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda enneleriyle cinsellik konusunda konuşan kızların cinsel ilişkiye daha sonradan başladığı, annesiyle doğum kontrol yöntemlerini konuşanların doğum kontrol yöntemlerini kullanmaya başladıkları tespit edilmiştir.

Henry J. Kaiser Aile Fonu (1998) tarafından yapılan bir araştırmada ebeveynler, cinsel eğitim programlarında yer almalarını istedikleri konuları belirtmiştir. Araştırmanın sonucunda velilerin %81'i programda cinsel perhiz, hamilelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların engellenmesi hakkında bilgi verilmesi gerektiğini, %18'i ise sadece cinsel perhizin öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir (Dailard 2001).

Kent Enstitüsü'nün (The Urban Institute) ise 2000 yılında 15-19 yaş arası erkek öğrencilerle araştırma yapmıştır. Araştırmada öğrencilerin %70'inin ilk cinsel deneyiminden önce hiçbir cinsel eğitim almadığı, %65'i AIDS hakkında, %55'i de doğum kontrol yöntemleri hakkında bilgi almadığı tespit edilmiştir (Dailard 2001).

Weaver ve arkadaşları tarafından New Brunswick okullarında (2002) yapılan araştırmaya 4200 ebeveyn katılmıştır. Yapılan araştırmada ebeveynlere cinsel sağlık eğitiminin içeriği hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre ebeveynlerin cinsel sağlık bilgileri eğitimi okullarda verilmesi ve bu sorumluluğun ev ve okul arasında paylaşılması gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu eğitimin ilkokulda başlaması gerektiği; cinsel sağlık eğitimi müfredatı, cinsellik ve evde verilecek cinsel eğitimin iletişim teknikleri konusunda ebeveynlerin kendilerine de bilgi verilmesini istedikleri ortaya çıkan bulgular arasındadır.

Bu konuda en kapsamlı araştırmalardan biri 2004 yılında Durex adlı özel bir prezervatif şirketi tarafından yapılmıştır. Kırk bir ülkede, üç yüz elli bin kişinin internet üzerinden anket yöntemiyle katıldığı araştırmanın amacı insanların cinsel tutum ve davranışlarını tespit etmektir.

Bu araştırmaya göre cinsel eğitim en erken Almanya, Avusturya ve Finlandiya'da verilmektedir. Almanya'da ilk cinsel eğitim alma yaşı 11.3, Avusturya'da 11.6, Finlandiya'da ise 11.8'dir. İlk cinsel eğitim alma Vietnam'da 15.4, Hindistan'da 15, Malezya'da 14.6 yaşıdır. Bu ülkelerin ise katılan kırk bir ülke içerisinde en geç yaşıta eğitim aldıkları tespit edilmiştir. Ayrıca cinsel eğitimin kimin tarafından verilmesi gerektiği sorusuna Güney Afrika, İsviçre, Avusturya ve Hollanda'da ebeveynler veya veliler; Norveç, İsveç, Danimarka ve Fransa'da ise okul cevabı verilmiştir.

Amerika'da 2004 yılında Harvard Üniversitesi Kennedy Devlet Okulu, Henry J. Kaiser Aile Fonu ve NPR (National Public Radio) tarafından Amerika'da Cinsel Eğitim başlığı altında kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya çocuğu 7. sınıftan 12. sınıfa kadar olan, rastgele örnekleme yoluyla seçilen 18 yaş ve üstü 1759 ebeveyn katılmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin %93 gibi büyük bir çoğunluğu cinsel eğitimin cinsel sorunlara yaklaşımda oldukça yardımcı olduğunu; dörtte  okulda cinsel eğitim alan çocuklarının daha sevecen davrandıklarını belirtmiştir. Ayrıca ebeveynlere göre cinsel eğitim sırasında hem orta okul hem de lisede verilmesini uygun gördüğü konular, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, bebeğin oluşumu, ailelerde seks hakkında konuşma, doğum kontrolü, evlenene kadar cinsel ilişkiden kaçınma, doğru karar verme, cinsel ilişki için uygun yaşı bekleme ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar için yapılan testlerdir. Ebeveynler, oral seks, mastürbasyon, kondom kullanımı, aile izni olmadan doğum kontrol hapları elde etme yerleri, cinsel yönelim ve doğum kontrol yöntemlerinin öğretilmesini kesinlikle istememektedir.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma, tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket ile ilköğretimde çalışan öğretmenlerin ve ilköğretim öğrencilerinin velilerinin cinsel bilgiler eğitimi konusunda görüşlerini betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılmıştır.

2.2. Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Bursa ili sınırları içerisinde görev yapan ilköğretim okulu sınıf ve branş öğretmenleri ile ilköğretim okullarında okuyan 7-14 yaş arası öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. TÜİK verilerine göre ülkemizde 2006-2007 eğitim-öğretim yılında 34 656 ilköğretim okulu, bu okullarda çalışan 402 829 öğretmen ve 10 846 930 öğrenci bulunmaktadır. 2008 verilerine göre Bursa il sınırları içinde ise 610 ilköğretim okulunda 339 181 öğrenci, 13 378 öğretmen bulunmaktadır.

Araştırmanın örneklemini Bursa ili Osmangazi ilçesinde bulunan Hatice-Salih İlköğretim Okulu, Dr. Necla Yazıcıoğlu İlköğretim Okulu, Yıldırım İlçesinde Bulunan Vali Orhan Taşanlar İlköğretim Okulu, Gemlik ilçesinde bulunan Atatürk İlköğretim Okulu, Namık Kemal İlköğretim Okulu'nda görev yapan 248 sınıf ve branş öğretmeni ile bu okullarda okuyan 85 öğrencinin velisi (anne veya baba) oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan 248 öğretmenin ve 85 velinin cinsiyete ve yaşa göre dağılımları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 2.1: Öğretmenlerin cinsiyete ve yaşa göre dağılımı

YAŞ	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	F	%	f	%
25-30	67	46,5	20	19,2	87	35,1
31-35	31	21,5	31	29,8	62	25,0
36-40	19	13,2	11	10,6	30	12,1
41-45	11	7,6	13	12,5	24	9,7
46 ve üstü	16	11,1	29	27,9	45	18,1
Toplam	144	100,0	104	100,0	248	100,0

Tablo 2.2: Velilerin cinsiyete ve yaşa göre dağılımı

YAŞ	Kadın		Erkek		Toplam	
	f	%	F	%	f	%
25-30	16	29,1	3	10,0	19	22,4
31-35	17	30,9	11	36,7	28	32,9
36-40	13	23,6	8	26,7	21	24,7
41-45	9	16,4	3	10,0	12	14,1
46 ve üstü	-	-	5	16,7	5	5,9
Toplam	55	100,0	30	100,0	85	100,0

2.2.1. Öğretmenlerin demografik özellikleri

Bu bölümde öğretmenlerin kaç yıldır çalıştığı, medeni durumları ve çocuk sahibi olma gibi konularda bilgilere yer verilecektir.

Araştırmaya katılan 248 öğretmenden % 31,5'i 0-5 yıl; % 23,8'i 6-10 yıl; % 22,2'si 20 yıl ve üstü süresince hizmet vermektedir. Öğretmenlerin hizmet sürelerinin, birbirine yaklaşık bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Araştırmaya en az katılanlar ise (% 8,5) 16-20 yıllık öğretmenlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin % 71'inin bekar, %29'u evli; % 65,3'ünün çocuğu olduğu, % 34,7'sinin ise çocuğu olmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tablolarda bilgiler özet olarak verilmiştir.

Tablo 2.3: Öğretmenlerin çalışma süresi

SÜRE (YIL)	f	%
0-5	78	31,5%
6-10	59	23,8%
11-15	35	14,1%
16-20	21	8,5%
20 ve üstü	55	22,2%
Toplam	248	100,0%

2.2.2. Velilerin demografik özellikleri

Bu bölümde velilerin eğitim durumları ve yaşadıkları yer konusunda tespit edilen bilgilere yer verilecektir.

Araştırmaya katılan velilerin % 50,6'sı ilkokul mezunu, % 20'si lise mezunu, % 16,5'i de meslek yüksek okulu veya üniversite mezunudur. % 10,6'sı ortaokul mezunu olan velilerin % 2,4'ü hiçbir okul bitirmemiş olup sadece okur-yazardır. Velilerin %

56,5 gibi büyük bir çoğunluğu ilçede, % 38,8'i de ilde yaşamaktadır. Köy veya bucakta yaşayan ise çok azdır.

Tablo 2.8 ve 2.9'da bilgiler özet olarak verilmiştir.

Tablo 2.4: Velilerin eğitim durumları.

EĞİT.DUR	f	%
Okur-yazar	2	2,4%
İlkokul mezunu	43	50,6%
Ortaokul mezunu	9	10,6%
Lise mezunu	17	20,0%
Mes.yük.-üniversite	14	16,5%
Toplam	85	100,0%

Tablo 2.5: Velilerin yaşadığı yer.

YAŞ.YER	f	%
Köy	2	2,4
Bucak	2	2,4
İlçe	48	56,5
İl	33	38,8
Toplam	85	100,0

2.3. Veri toplama aracı

Araştırmada velilere ve öğretmenlere iki ayrı bilgi toplama formu uygulanmıştır. Öğretmen anketinde ilk beş soruda cinsiyet, yaş, çalışma süresi, medeni durumu ve çocuk sahibi olma gibi demografik sorulara yer verilmiştir. Diğer sorulardan bir tanesi birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği, 3 tanesi bir seçeneğin işaretlenebileceği, 19 tanesi ise “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” biçimindeki beşli likert seçeneğe sahip olup toplam 28 soru bulunmaktadır. Bilgi toplama formunun maddeleri ilgili yazın incelendikten sonra araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Veli anketinde ise aynı bilgi toplama formu kullanılmıştır.

2.4. Verilerin toplanması

Verilerin toplanması için anketler öğretmenlere elden verilmiş ve cevaplamaları istenmiştir. Eğitim-öğretimin aksamasını önlemek için bilgi toplama formları tenefüste

veya öğle yemeği arasında cevaplanmıştır. Öğretmenlere dağıtılan 270 formdan 12 tanesi bazı soruların boş bırakılması sebebiyle değerlendirmeye alınmamıştır.

Velilerin bilgi toplama formlarını cevaplamaları için önce sınıf öğretmenleri tarafından veli toplantısı yapılarak bunların nasıl doldurulacağı konusunda bilgi verilmiştir. Ancak dağıtılan 150 formdan 93 tanesi geri dönmüştür. Bu 93 anketinde 8 tanesi bazı soruların boş bırakılması veya tekli sorularda birden fazla şık işaretlenmesi sebepleriyle değerlendirmeye alınmamıştır.

2.5. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler, Statistical Package for the Social Sciences 10.0 for Windows (SPSS 10.0) adlı bilgisayar programına yüklenmiştir. Çalışmada elde edilen verilen programın formatına uygun şekilde kodlanmış ve analiz edilmiştir. Analiz yüzde (%) ve frekans (f) hesaplamalarıyla yapılarak, araştırmanın amacına uygun olarak tablolar haline getirilmiş ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde bilgi toplama formlarından elde edilen veriler, çözümlenip yorumlanacaktır. Öncelikle öğretmenlere ve velilere uygulanan bilgi toplama formunda, çocukların ilk cinsel bilgilerini kimden almaları gerektiği, çocukluklarında cinsel eğitim almış olmayı isteyip istemedikleri ve cinsel bilgiler eğitiminde hangi konuların yer alması gerektiği sorularının cevapları incelenecektir. Daha sonra sekiz alt probleme ait bulgular çözümlenecek ve hemen arkasından her alt problemin yorumu yapılacaktır.

Aşağıda öğretmen ve velilerin, çocukların ilk cinsel bilgilerini alması gereken kişi ve kendi çocukluklarında cinsel eğitim almış olmayı istemelerine ilişkin bulgular incelenecektir.

Tablo 3.1: Öğretmenlerin ve velilerin, çocukların ilk cinsel bilgileri kimden alması gerektiğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular

Çocukların ilk cinsel bilgilerini alması gereken kişi	Anne-baba		Doktor		Öğretmen		Diğer	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	234	94,4	5	2,0	5	2,0	4	1,6
Veli	69	81,2	6	7,1	9	10,6	1	1,2

Tabloda çocukların ilk cinsel bilgilerini kimden almaları gerektiği sorusu cinsiyete göre değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin % 94,4'ü; velilerin %81,2'si çocukların ilk cinsel bilgilerini anne-babalarından almaları gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 3.2: Öğretmenlerin ve velilerin çocukluklarında cinsel eğitim almalarına ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular

Çocukluğunuzda cin. eğ. almış olmayı ister miydiniz	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Öğretmen	218	87,9	30	12,1
Veli	68	80,0	17	20,0

Araştırmaya katılan öğretmenler “Çocukluğunuzda böyle bir eğitim almış olmayı ister miydiniz” sorusuna büyük bir çoğunlukla “evet” yanıtını vermiştir (% 87,9). Velilerin %80’i de bu soruyu “evet” şeklinde cevaplamıştır.

3.2. Alt problemler

Bu bölümde 8 alt probleme ilişkin bulgular incelenip yorumlanacaktır.

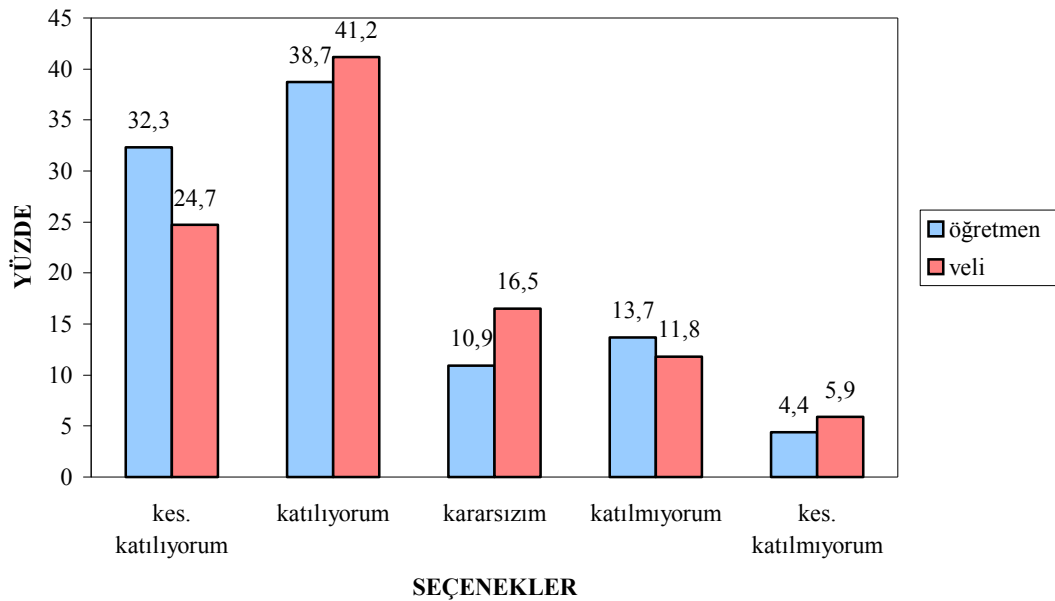
3.2.1. 1. Alt Problem (Öğretmenlerin ve velilerin ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular)

Bu bölümde öğretmenlere ve velilere ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin okutulması konusundaki görüşlerine ait bulgular incelenecektir.

Tablo 3.3: İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cinsel bilgiler eğitimi ayrı bir ders olarak okutulmalıdır	Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%
Kesinlikle katılıyorum	80	32,3	21	24,7
Katılıyorum	96	38,7	35	41,2
Kararsızım	27	10,9	14	16,5
Katılmıyorum	34	13,7	10	11,8
Kesinlikle katılmıyorum	11	4,4	5	5,9

Grafik 3.1: İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ilişkin öğretmen ve veli görüşlerinin yüzde dağılımı.

Bilgi toplama formunda yer alan “Cinsel bilgiler eğitimi ayrı bir ders olarak okutulmalıdır” görüşüne, öğretmenlerin % 38,7’si, velilerin de % 41,2’si katılıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Kesinlikle katılıyorum seçeneğini işaretleyenler ise öğretmenlerin % 32,3’ünü, velilerin de %24,7’sini oluşturmaktadır. Genel olarak ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin verilmesine ; öğretmenlerin % 71’inin, velilerin % 65,9’unun olumlu baktığı görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre veliler ve öğretmenlerin, ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin ayrı bir ders olarak okutulması görüşünde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılanların “çocukluğunuzda cinsel eğitim almış olmayı ister miydiniz” sorusuna verilen cevaplarla doğru orantılıdır (Bkz. tablo 3.2). Bu soruya evet cevabı verenlerle cinsel bilgiler eğitiminin ayrı bir ders olarak okutulması görüşü birbirine oldukça yakın oranlardadır.

Bulgular yorumlandığında, toplumumuzun cinsel eğitime ihtiyaç duyduğu sonucuna varılabilir. Yurtiçinde yapılan araştırmaların birçoğunda toplumumuzun cinsel eğitim istediği görülmüştür. Örneğin Özdemir ve arkadaşları tarafından (2003) Cumhuriyet Üniversitesi’nde yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen, konuyla ilgili seminerlerin düzenlenmesini istemişlerdir. Kükner (1993) tarafından yapılan araştırmada da sonuçlar paraleldir. Adolesanlar cinsel eğitim verilmesini istemektedir ve bu eğitimin kız ve erkeklerle aynı ortamda verilmesi görüşüne sahiptir. Aynı şekilde ebeveynler de cinsel eğitime olumlu bakmaktadır (Bkz. Yurtiçinde yapılan araştırmalar). Araştırmalardan şu sonuç çıkarılabilir: Hangi yaş grubu olursa olsun toplumdaki bireyler cinsel eğitim verilmesinden yanadır.

3.2.2: 2. Alt Problem (Öğretmenlerin ve velilerin ilköğretimde verilecek cinsel bilgiler eğitiminin içeriğine ilişkin görüşleri ile ilgili bulgular)

İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin, kim tarafından verilmesi gerektiği, eğitimin yaşı, programda yer alması gereken konular ile cinsel eğitimin kız ve erkeklere birarada verilmesi konusunda öğretmen ve velilerin görüşleri sorulmuştur.

Tablo 3.4: İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin kimin tarafından verilmesi gerektiğine dair öğretmen ve veli görüşleri

Cinsel bilgiler eğitimi vermesi gereken kişi	Öğretmen						Veli					
	Hiz.içi eğ. almış öğretmen		doktor		öğretmen		Hiz.içi eğ. almış öğretmen		doktor		öğretmen	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle katılıyorum	99	39,9	19	7,7	31	12,5	38	44,7	12	14,1	4	4,7
Katılıyorum	117	47,2	61	24,6	90	36,3	35	41,2	20	23,5	22	25,9
Kararsızım	11	4,4	55	22,2	63	25,4	117	8,2	30	35,3	19	22,4
Katılmıyorum	18	17,3	95	38,3	46	18,5	5	5,9	19	22,4	32	37,6
Kesinlikle katılmıyorum	3	1,2	18	7,3	18	7,3	-	-	4	4,7	8	9,4

Cinsel bilgiler eğitiminin verilmesi konusunda veli ve öğretmenlere hizmet içi eğitim almış öğretmen, doktor ve öğretmen seçenekleri sunulmuştur. Elde edilen bulgular sonucunda öğretmenlerin hizmet içi eğitim almış öğretmeni (% 47,2); velilerin (44,7) ise yine hizmet içi eğitim almış öğretmeni işaretledikleri tespit edilmiştir. “Kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” seçenekleri birleştirildiğinde öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun cinsel eğitim için özel eğitim almış uzmanı tercih ettikleri görülmüştür. Seçilen diğer bir seçenek ise öğretmendir. “Öğretmen” seçeneğinin ise öğretmenlerin % 36,5’inin, velilerin de % 25,9’unun seçildiği tespit edilmiştir. Cinsel bilgiler eğitimi konusunda en az tercih edilen kişi doktordur. Ayrıca cinsel bilgiler eğitimin verecek kişi konusunda kararsız olanların sayısı da “doktor” ve “öğretmen” seçeneğinde öğretmen ve velilerin % 20’sini geçmektedir.

Elde edilen bulgular hizmet içi eğitim almış öğretmen üzerinde yoğunlaşmaktadır. Burada hizmet içi eğitim almış öğretmenden kastedilen, cinsel bilgiler eğitimi konusunda hizmetiçi eğitim almış öğretmendir. Velilerin bu konuda eğitim almamış kişilere yani doktor ve öğretmenlere güvenmediği söylenebilir. Ancak doktorların cinsel eğitim vermesine karşı çıkan öğretmenler, gerekli eğitimi aldıklarında kendilerinin bu eğitimi verebileceklerini belirtmektedir. Bulgular, hem öğretmenlerin hem velilerin bu konuda ayrı bir eğitimden geçmiş öğretmene güvendikleri, doktor ve öğretmenlerin cinsel eğitim için yetersiz olabileceğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.5: İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin kaç yaşında verilmesi gerektiğine dair öğretmen ve veli görüşleri

Cinsel bilgiler eğitiminin verilmesi gereken yaş	Öğretmen						Veli					
	3 yaş		6. sınıf		9. sınıf		3 yaş		6. sınıf		9. sınıf	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kesinlikle katılıyorum	55	22,2	54	21,8	16	6,5	12	14,1	24	28,2	12	14,1
Katılıyorum	113	45,6	136	54,8	50	20,2	16	18,8	32	37,6	17	20,0
Kararsızım	31	12,5	15	6,0	25	10,1	19	22,4	8	9,4	8	9,4
Katılmıyorum	37	14,9	35	14,1	127	51,2	17	20,0	19	22,4	19	22,4
Kesinlikle katılmıyorum	12	4,9	8	3,2	30	12,1	21	24,7	2	2,4	2	2,4

Cinsel bilgiler eğitimin kaç yaşında verilmesi gerektiği konusunda hem öğretmenlerin (% 54,8), hem velilerin (% 37,6) en çok tercih ettikleri yaş 6. sınıf düzeyidir. Ancak velilerin % 24,7'sinin 3 yaş için "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini tercih etmesi dikkat çeken bir noktadır. Buna karşılık öğretmenlerin, cinsel eğitimin 3 yaşında başlamasına veliler kadar kesin bakmadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin % 45,6'sı cinsel eğitimin 3 yaşında başlamasına "katılıyorum" seçeneğini tercih ederken; %51,2'si 9. sınıfta başlamasına "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir.

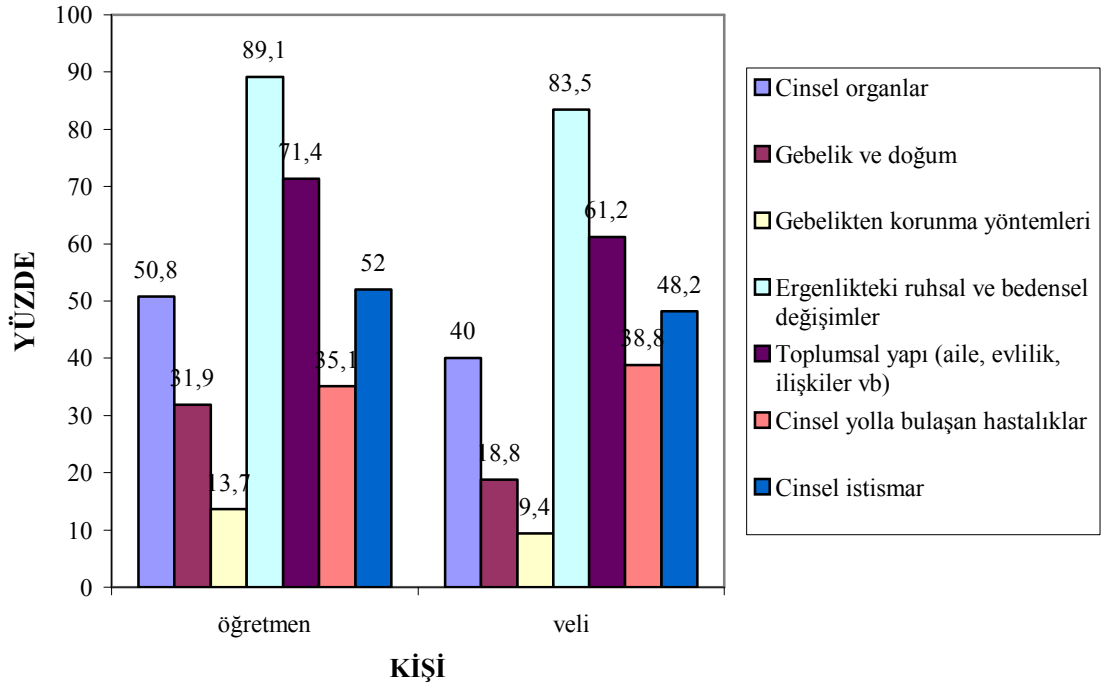
Freud'un öne sürdüğü psikanalitik kurama göre insan libido adı verilen ve yaşam içgüdüsünü çalıştıran cinsel nitelikteki güçlü bir enerji ile doğar (Bak: sf .. Ancak halk

arasında bu cinsel içgüdü'nün doğası ve tipik özellikleri konusunda kesin yargılar vardır. Genelde çocukluk döneminde bulunmadığı, ergenlik çağında ortaya çıktığı ve bir cinsin diğer cinse duyduğu bir çekimin dışavurumuyla kendini belli ettiği; amacının ise cinsel birleşme ve buna yönelen eylemler olduğu düşünülür (Freud 2000). Elde edilen bulgular öğretmen ve velilerin çocukların cinsel yaşamı olmadığını, cinselliğin ancak ergenlik döneminde ortaya çıktığını düşündüğü şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.6: Öğretmen ve velilerin cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konulara ilişkin görüşleri

Cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konular	Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%
Cinsel organlar	126	50,8	34	40,0
Gebelik ve doğum	79	31,9	16	18,8
Gebelikten korunma yöntemleri	34	13,7	8	9,4
Ergenlikteki ruhsal ve bedensel değişimler	221	89,1	71	83,5
Toplumsal yapı (aile, evlilik, ilişkiler vb)	177	71,4	52	61,2
Cinsel yolla bulaşan hastalıklar	87	35,1	33	38,8
Cinsel istismar	129	52,0	41	48,2

Grafik 3.2: Öğretmen ve velilerin cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konulara ilişkin görüşlerinin yüzde dağılımı.

Bu bölümde öğretmen ve velilere cinsel bilgiler eğitiminde yer alması gereken konular sorulmuştur. Bu soruda birden fazla seçenek işaretlenebildiği için her seçenek toplam sayıya göre değerlendirilmiştir. Buna göre öğretmen ve velilerin cinsel bilgiler

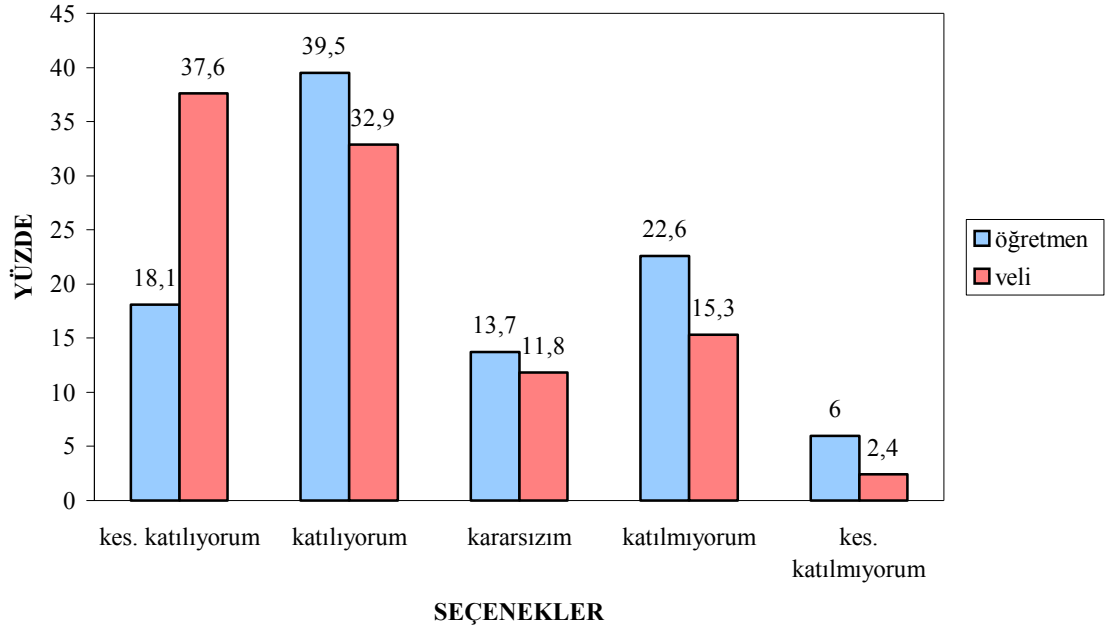
eğitimi programında en çok yer almasını istedikleri konu “ergenlikte ruhsal ve bedensel değişim” konusudur. Bunu, aile evlilik, ilişkiler gibi alt konuları kapsayan “toplumsal yapı” konusu takip etmektedir.öğretmen ve velilerin programda yer almasını istedikleri diğer iki konu ise “cinsel istismar” ve “cinsel organlar”dır. Sıralanan konular içerisinde en az yüzedeye sahip olan konuların “gebelikten korunma yöntemleri”, “gebelik ve doğum” ve “cinsel yolla bulaşan hastalıklar” olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen ve velilerin yarısından fazlasının, cinsel bilgiler eğitiminde verilmesi için uygun gördükleri konular, ergenlikteki ruhsal ve bedensel değişimler ve toplumsal yapıdır. % 40- % 50 civarında tercih edilenler ise cinsel organlar ve cinsel istismardır. Veli ve öğretmenlerin temelinde cinsel ilişki yatan (gebelik ve doğum, gebelikten korunma yöntemleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar) şıkları az oranda işaretlemesi dikkat çeken bir noktadır. Bu durum, bu konuların anlatılmasının cinsel ilişkiye sebep olabileceğini düşünmelerinden kaynaklanabilir. Oysa bu tür konular cinsel eğitim programlarında yaş grubuna göre kademeli olarak verilmektedir. Önemli olan çocuğun bilgiye ihtiyacı ve eğitime ihtiyacı olan dönemleri belirledikten sonra yaşına uygun derecede, gerektiği kadar bilgi vermektir. Çocuğun anlamayacağı ve ilgi duymayacağı konularda cinsel eğitim adı altında bilgi bombardımanı yapmak çocuğun kafasını karıştırmaktan başka bir işe yaramayacaktır (Taşçı 2003). Cinsel eğitimin içeriği hakkında bilgisi olmayan bireylerin de, yanlış düşüncelere sahip olması muhtemel bir sonuç olabilir.

Tablo 3.7: Cinsel bilgiler eğitiminin verileceği ortamda kız ve erkeklerin birarada bulunmalarına ilişkin veli ve öğretmen görüşleri.

Cinsel bilgiler eğitimi kız ve erkeklere <u>ayrı</u> ortamlarda verilmelidir	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	45	18,1	98	39,5	34	13,7	56	22,6	15	6,0
Veli	32	37,6	28	32,9	10	11,8	13	15,3	2	2,4

Grafik 3.3: Cinsel bilgiler eğitiminin verileceği ortamda kız ve erkeklerin birarada bulunmalarına ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin yüzde dağılımı.

Tablo ve grafikten elde edilen bulgulara göre öğretmen ve veliler cinsel eğitimin kız ve erkeklere ayrı ortamlarda verilmesi gerektiğini düşünmektedir. “Kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” seçenekleri birleştirildiğinde, öğretmenlerin %57,6’sı velilerin % 70,5’i, cinsel eğitimin ayrı ortamlarda verilmesi gerektiğinden yana olduğu görülmüştür. Ancak velilerin bu konuda daha kesin fikirli olduğu dikkat çekmektedir.

Öğretmenlerin % 28,6'sı eğitimin kız ve erkeklere ayrı ortamlarda verilmesinden yana değildir.

Öğretmen ve velilerin, cinsel eğitimin kız ve erkeklere ayrı ortamlarda verilmesini istemesi; çocukların kendilerini daha rahat hissetmeleri sebebiyle düşünülmüş olabilir.

3.2.3. 3. Alt Problem (Öğretmenlerin ve velilerin, cinsel konuların konuşulması ile ilgili görüşlerine ilişkin bulgular)

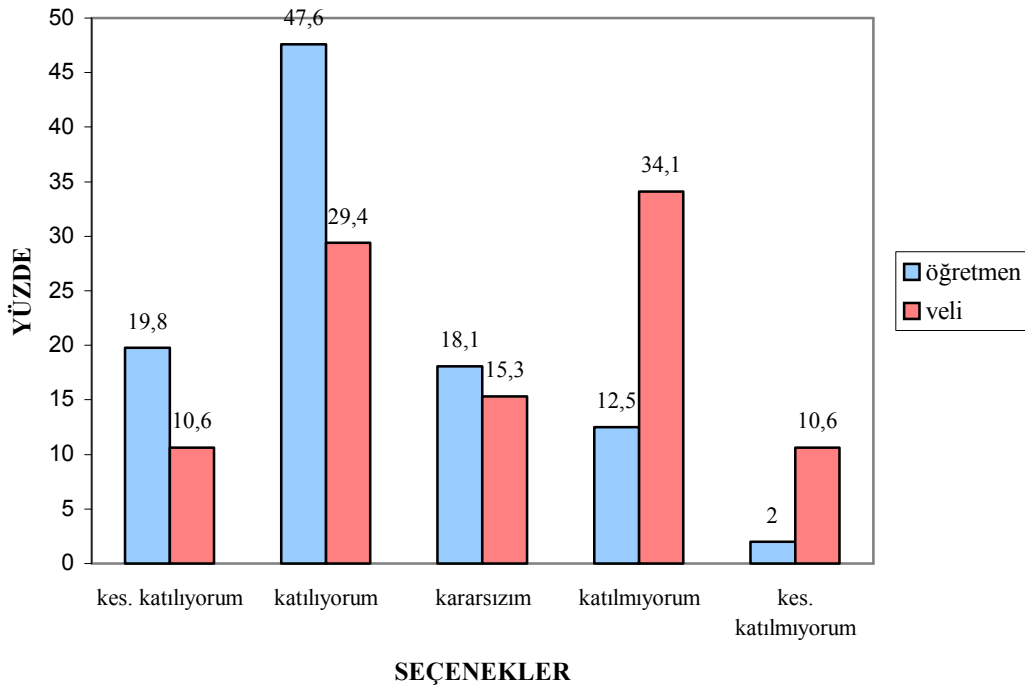
Bu bölümde öğretmen ve velilerin, “Cinsellikle ilgili rahat konuşurum” ve “Cinsellikle ilgili soruları geçiştiriyorum” cümleleri konusunda görüşleri incelenmiştir.

“Cinsellikle ilgili rahat konuşurum” cümlesine ait görüşleri tablo 3.8, grafik 3.1’de; “Cinsellikle ilgili soruları geçiştiriyorum” cümlesine ait görüşleri de tablo 3.9, grafik 3.4’te verilmiştir.

Tablo 3.8: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cinsellikle ilgili rahat konuşurum	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	49	19,8	118	47,6	45	18,1	31	12,5	5	2,0
Veli	9	10,6	25	29,4	13	15,3	29	34,1	9	10,6

Grafik 3.4: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri yüzde dağılımı

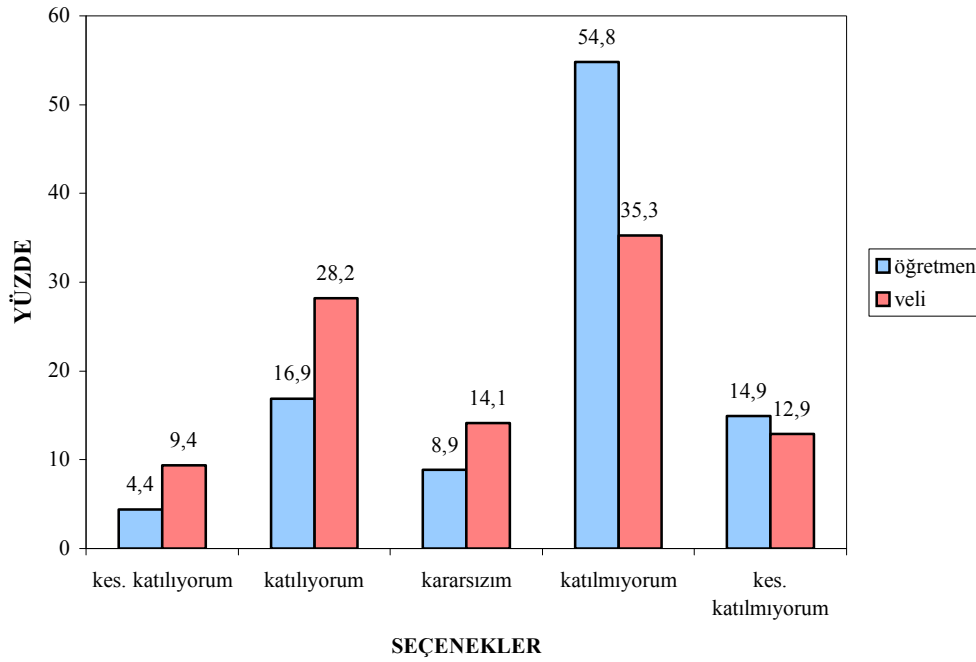
Bu görüŖe iliŖkin öğretmen ve veli bulgularında ilginç sonuçların ortaya çıktığı görülmüŖtür. Elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin % 47,6'sının cinsellikle ilgili rahat konuŖtuđu ortaya çıkmıŖtır. Velilerin ise % 34,1'i bu konuda rahat konuŖmadıđını belirtmiŖtir. Kararsız olanların (öğretmen:% 18,1; veli:% 15,1) dağılımının ise azımsanmayacak düzeyde olduğu tespit edilmiŖtir.

Öğretmenlerin rahat konuŖmasının sebebi, eğitim düzeylerinin yüksek olmasından kaynaklanabilir. Velilerin bu soru hakkındaki görüŖleri 4. alt problemde verilecek olan sonuçlarla bağlantılı olduğu düşünülebilir. Bu sebeple velilerin görüŖüne iliŖkin yorum 4. alt problemde yapılacaktır.

Tablo 3.9: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cinsellikle ilgili soruları geçiştiriyorum	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	11	4,4	42	16,9	22	8,9	136	54,8	37	14,9
Veli	8	9,4	24	28,2	12	14,1	30	35,3	11	12,9

Grafik 3.5: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri yüzde dağılımı

Tablo 3.9 ve grafik 3.5 incelendiğinde öğretmen ve velilerin cinsellikle ilgili soruları geçiştirmediği görülmüştür. Ancak cinsellikle ilgili soruları geçiştirmeyen çoğunlukla (% 54,8) öğretmenlerdir. Bu cümleye “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen velilerin oranı % 28,2, “katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen velilerin oranı ise % 35,3’tür. Genel olarak değerlendirildiğinde cinsellikle ilgili soruları geçiştiren velilerin dağılımı öğretmenlerden daha fazladır.

Öğretmenlerin cinsellikle ilgili soruları geçiştirmemeleri cinsel eğitimin öneminin farkında olmalarından ve bu da aldıkları eğitimden kaynaklanabilir. Çocuğun sorularına geçiştirici, ayıplayıcı, alay edici şekilde cevaplar vermek çocuğun cinsel duygularını zedeleyebilir. Çocukların bebeğin nasıl oluşması, cinsel organlar, kız-erkek farklılıkları gibi cinsel konularda sorular sorması çok doğaldır. Elde edilen bulgular öğretmenlerin çocuğun cinsel konulardaki hassasiyeti hakkında bilgi sahibi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

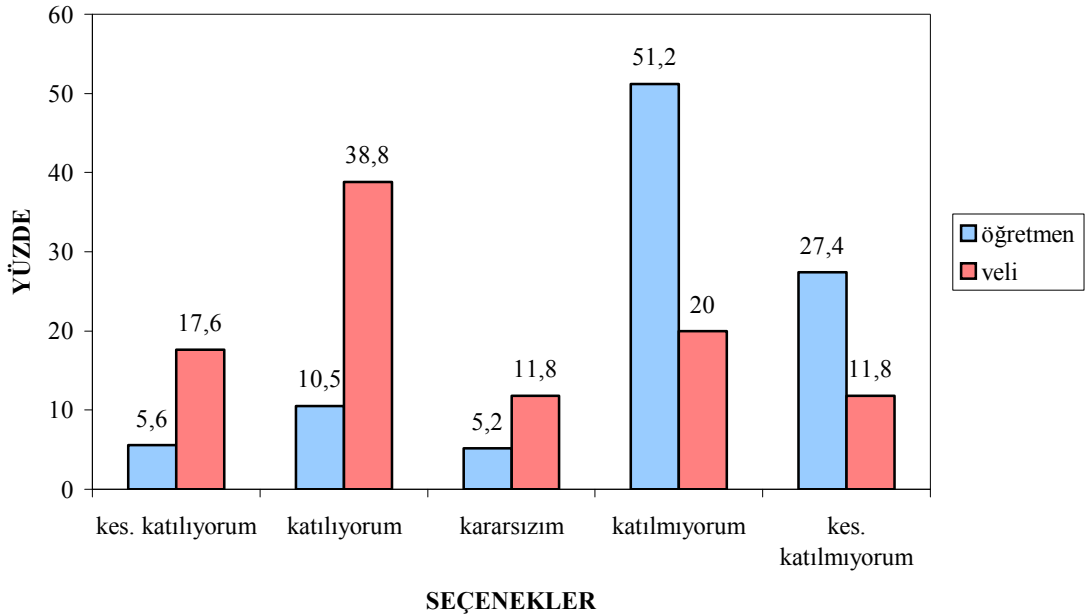
Bulut (2004) tarafından erkek işçiler üzerinde yapılan araştırmada ilginç bir sonuç ortaya çıkmıştır. Görüşülen erkekler cinsel konuların çocuklarla konuşulmasının otoritelerini sarsacağını düşünmektedir. Cinsel konuları geçiştiren velilerin otoritelerinin sarsılacağı endişesi taşıdıkları şeklinde yorum yapılabilir.

3.2.4: 4. Alt Problem (Öğretmen ve velilerin, cinsel konuların konuşulmasının ahlakla bağlantısı ile ilgili görüşlerine ait bulgular)

Tablo 3.10: Cinsel konuların konuşulmasının ahlakla ilişkisine ait öğretmen ve veli görüşleri

Cin. ilgili konuşmak ahlaki değerlerimize uymuyor	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	14	5,6	26	10,5	13	5,2	127	51,2	68	27,4
Veli	15	17,6	33	38,8	10	11,8	17	20	10	11,8

Grafik 3.3: Cinsel konuların konuşulmasının ahlakla ilişkisine ait öğretmen ve veli görüşleri dağılımı

Veli ve öğretmenlere “Cin. ilgili konuşmak ahlaki değerlerimize uymuyor” cümlesine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre veliler cinsel konularla ilgili konuşmayı ahlaka uygun görmemektedir. Öğretmenler ise bunun tam tersi düşünceye sahiptir. Şıklar

birleştirildiğinde velilerin % 56,4'ünün cinsel konularla ilgili konuşmayı ahlaksızlık olarak gördükleri; öğretmenleri ise % 68,6'sının bu fikre katılmadığı tespit edilmiştir.

Öncelikle velilerin, “cinsellikle ilgili konuşmanın ahlaki değerlerimize uymaması” görüşüyle “cinsellikle ilgili rahat konuşmadıkları” görüşlerinin birbiriyle bağlantısı olduğu söylenebilir. Türk toplumunda cinslik tabu olarak görülmekte ve cinsellik ayıp, pis, günah olarak yorumlanmaktadır. Zamanla bu görüş gençler arasında değişmeye başlamış olsa da henüz tam anlamıyla bir gelişme söz konusu olmamıştır. Ataerkil bir aile yapısına sahip olan Türk toplumunda aileleriyle cinselliği konuşamamış olan anne-babalarımız, cinselliğe hala çekimser bakmaktadır. Cinsellikle ilgili konuşmanın ahlaki değerlerimize uymadığını düşünen ve cinsellikle ilgili rahat konuşamayan anne-babaların içinde yaşadıkları kültürden ve aile yapısından etkilendikleri söylenebilir.

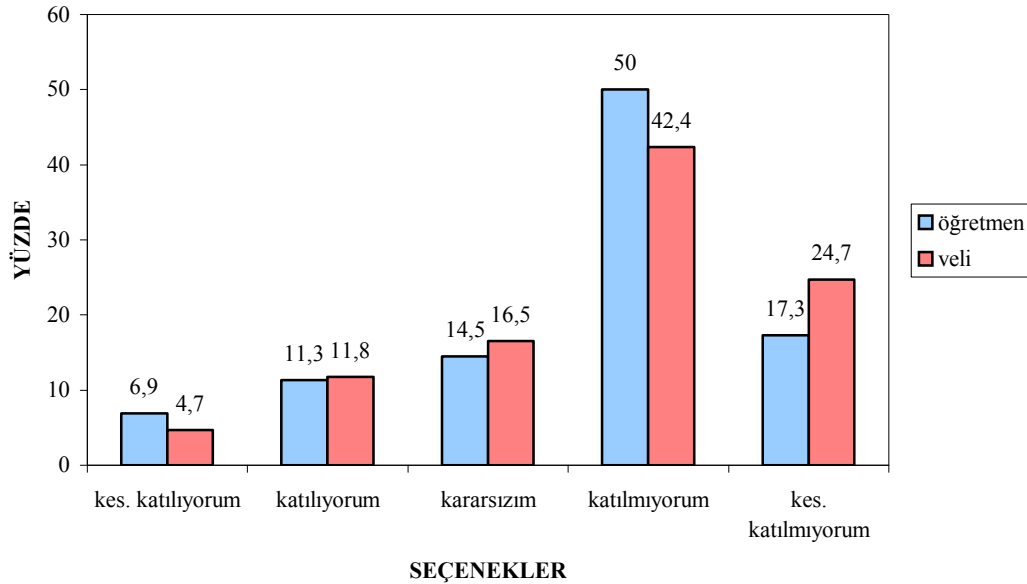
Öğretmenlerin, cinsellikle ilgili konuşmanın ahlaki değerlerimize uymadığına katılmamaları ise düşüncelerinin çağdaşlaşmasından ve cinselliğin doğal bir duygu olduğunu bilmelerinden kaynaklandığı şeklinde yorum yapılabilir.

3.2.5: 5. Alt Problem (Öğretmen ve velilerin, sınıfta cinsel konuların konuşulması ile ilgili görüşlerine ait bulgular)

Tablo 3.8: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cin. ilg. Konuşmak öğrencinin öğretmene saygısını azaltır	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	17	6,9	28	11,3	36	14,5	124	50,0	43	17,3
Veli	4	4,7	10	11,8	14	16,5	36	42,4	21	24,7

Grafik 3.4: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri yüzde dağılımı

Sınıfta cinsel konular konuşulduğunda, öğrencinin öğretmene olan saygısının azalması ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri incelenmiştir. Elde edilen veriler, öğretmen ve velilerin aynı doğrultuda düşündüğünü göstermektedir. Öğretmen ve veliler sınıfta

cinsellikle ilgili konuşmanın, öğrencinin öğretmen olan saygısını azaltmayacağını belirtmektedir.

Cinsellikle ilgili konuşmanın, öğrencinin öğretmene olan saygısını azaltmayacağını düşünen öğretmen ve velilerin, öğretmeni bir eğitici olarak görmelerinden kaynaklanabilir. Ayrıca cinsellikle ilgili konuşmanın zor olduğu bir toplumda, bu tür konuların öğretmen tarafından anlatılmasının velilerin yükünü azaltacağı düşünülüyor olabilir.

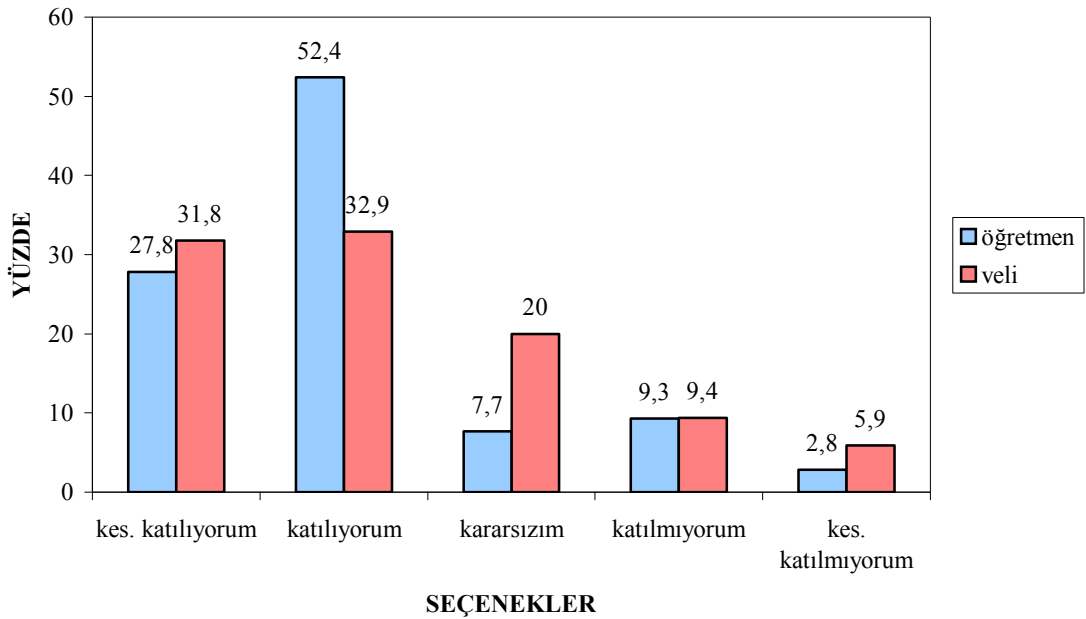
3.2.6: 6. Alt Problem (Öğretmen ve velilerin, cinsel eğitimle cinsel kaynaklı suçların azalması ile ilgili görüşlerine ait bulgular)

Bu alt problemde cinsel eğitimin cinsel kaynaklı suçları azaltıp azaltmayacağına ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 3.9: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cin. eğ. cinsel kaynaklı suçları azaltır	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Kesinlikle katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	69	27,8	130	52,4	19	7,7	13	9,3	7	2,8
Veli	27	31,8	28	32,9	17	20,0	8	9,4	5	5,9

Grafik 3.5: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri yüzde dağılımı.

Öğretmen ve velilere göre, cinsel eğitim cinsel kaynaklı suçların azalmasına sebep olacaktır. Elde edilen verilere göre “kes. katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmenler % 27,8; veliler % 31,8; “katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmenler % 52,4; veliler ise % 32,9’dur.

Tüm dünyada taciz, tecavüz, cinsel şiddet gibi olaylar gün geçtikçe artmaktadır. Uzmanlar bu konuda çocukların ve ailelerin bilinçlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Tanıdıkları veya aile bireyleri tarafından cinsel istismara uğrayıp korkudan ailelerine söyleyemeyen birçok çocuk bulunmaktadır veya bazıları çevresindeki insanların davranışlarının ne türde olduğunu yorumlayamamaktadır. Avusturya'da kızını bodrum kapatıp 24 yıl boyunca tecavüz eden baba; ülkemizde de üvey babası tarafından üç yaşında tecavüze ve işkenceye uğrayan çocuk herkesi şaşırtmıştır. Bu tür olayların ardından uzmanlar cinsel eğitimin gerekliliği konusunda açıklamalar yapmıştır.

Bu tür olayların gün geçtikçe artmasıyla cinsel eğitim daha çok gündeme gelmektedir. Öğretmen ve velilerin cinsel eğitimin cinsel kaynaklı suçları azaltacağı görüşü, bu tür olaylar sebebiyle kaygılanmalarından kaynaklanabilir.

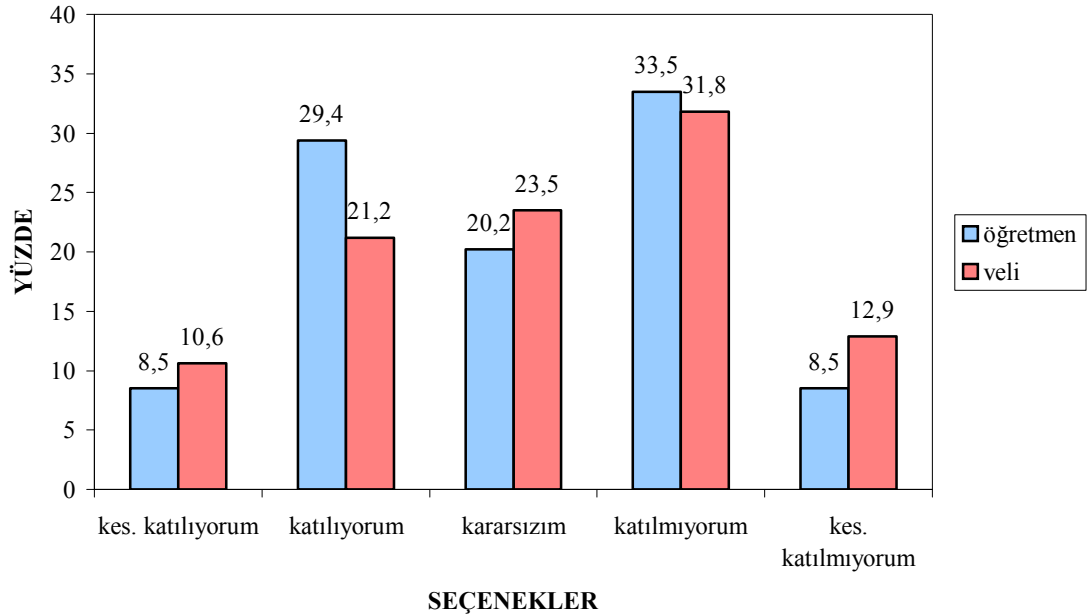
3.2.7: 7. Alt Problem (Cinsel eğitimin daha erken yaşlarda cinsel ilgiyi arttırması yönündeki kaygıyla ilgili öğretmen ve velilerin görüşlerine ait bulgular)

Bu bölümde, cinsel eğitimin cinsel ilişki kurma cesareti kazandırmasına ilişkin görüşler incelenecektir.

Tablo 3.10: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri

Cin. eğ. erken yaşta cinsel ilgiyi arttırır	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretmen	21	8,5	73	29,4	50	20,2	83	33,5	21	8,5
Veli	9	10,6	18	21,2	20	23,5	27	31,8	11	12,9

Grafik 3.6: Cinsel konuların konuşulmasına ilişkin öğretmen ve veli görüşleri yüzde dağılımı

Tablo 3.10 ve grafik 3.6'ya bakıldığında bu konudaki görüşlerin oldukça çeşitli olduğu ve seçenekler arasındaki yüzde dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin % 33,5'i, velilerin % 31,8'i bu fikre katılmamaktadır. Katılanlar ise

öğretmenlerin % 29,4'ünü, velilerin ise % 21,2'sini oluşturmaktadır. Kararsız olanlar da % 20,2 ile öğretmenler, % 23,5 ile velilerdir.

Öğretmen ve velilerin cinsel eğitimin erken yaşta cinsel ilgiye yol açabileceği konusundaki görüşleri ve bu konudaki kararsızlığının sebebi, cinsel eğitim hakkındaki bilgi eksikliğinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM 4

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu araştırmanın amacı ilöğretim okullarında cinsel bilgiler eğitimi verilmesi konusunda öğretmen ve veli görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya katılan 248 öğretmen ve 85 veliden bilgi toplama formundaki soruları cevaplamaları istenmiştir. Cevaplar yüzde hesabı yapılarak tablo ve grafiklere dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda öğretmen ve velilerin, ilköğretimde cinsel bilgiler eğitiminin ayrı bir ders olarak okutulmasına olumlu baktığı görülmüştür. Ayrıca öğretmen ve veliler, cinsel bilgiler eğitiminin 6. sınıfta başlaması ve bu eğitimin özel eğitim almış uzman kişiler tarafından verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Çocuklara bu derste, ergenlikteki ruhsal ve bedensel değişimler, toplumsal yapı, cinsel organlar ve cinsel istismar konularının anlatılması öğretmen ve veli görüşlerinden elde edilen bulgular arasındadır.

Bilgi toplama formunda verilen cevaplara göre öğretmenlerin ve velilerin, cinsellikle ilgili soruları geçiştirmedikleri, sınıfta cinsellikle ilgili konuşan öğretmene öğrencinin saygısının azalmayacağı, cinsel eğitimin cinsel kaynaklı suçları azaltacağı ve cinsel ilişki kurma cesareti kazandırmayacağı tespit edilmiştir. Öğretmen ve velilerin birbirlerine zıt cevaplar verdiği iki soru mevcuttur. Bu iki soruya göre öğretmenlerin cinsellikle ilgili rahat konuştuğu velilerin rahat konuşmadığı; öğretmenlerin cinsellikle ilgili konuşmanın ahlaki değerlerimize uyduğunu, velilerin ise uymadığını düşündüğü görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar genel olarak yorumlandığında toplumun cinsel eğitime ihtiyaç duyduğu sonucuna varılabilir. HIV vakalarının, istenmeyen gebeliklerin, cinsel suçların ve cinsel uyumsuzlukların hızla arttığı günümüzde tek çare eğitimidir. Bu konudaki bazı örneklerle göz atmak gerekmektedir. Emniyet Müdürlüğü'nün yayınladığı rapor oldukça çarpıcıdır. 2007 yılını ve 2008 yılının ilk üç ayını kapsayan araştırmaya göre ülkemizde 1129 çocuk tecavüze uğramış, 641 de tecavüz girişimi yaşanmıştır. 2008 yılının ilk üç ayı içinde de çocuğun cinsel yönden istismar edilme olayı sayısı

447'ye ulaşmıştır. Akrabaları tarafından cinsel istismara uğrayan çocukların sayısı ise 111'dir (www.sabah.com.tr). Dünya genelinde 15-19 yaş grubunda her yıl 15 milyon genç kadının doğum yaptığı ve her yıl yapılan düşük doğum sayısının 4 milyon olduğu; 18 yaş altı gebeliklerde ölüm oranlarının 18-25 yaş grubuna göre 2,5 kat fazla olduğu da yapılan araştırmalardan elde edilen veriler arasındadır (www.cetad.org.tr). Ayrıca Türkiye'de yapılan bir araştırma da oldukça dikkat çekicidir. 2270 erkek üzerinde yapılan araştırmaya göre, erkekler cinsel yaşamı 18 yaşından sonra ve genelevlerde-sokakta çalışan hayat kadınlarından öğrenmişlerdir. 417 kadından 247'si cinsel yaşamı kız arkadaşlarından ve kitaplardan, 108'i ise nişanlısından veya flörtünden öğrenmiştir (Poroy2005). Bu araştırmalar cinsel eğitimin gerekliliği konusunda fikir sahibi olunması için yardımcı olabilir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında cinsel bilgiler eğitimi genç insanlarda cinsellikle olumlu değerlerin ve tutumların gelişmesini sağlayarak, onların cinsellikle ilgili akılcı ve sorumlu seçimler yapabilmelerini sağlayacaktır.

4.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak sunulan öneriler şu şekilde sıralanabilir.

1. Öncelikle cinselliğin yaşamın doğal, sağlıklı bir parçası olduğu ve tüm insanlara özgü olduğu unutulmamalıdır.
2. İnsanların cinsel seçimlerini yapma hakları vardır. Ancak her insan yaptığı seçimlerin sorumluluğunu üstlenmelidir.
3. Ebeveynler, çocuklarının birinci ve en önemli cinsel eğitmenin kendilerini olduğunu bilmelidir. Cinsel konularda çocuğun eğitim sorumluluğu başkalarına devredilemez. Bu nedenle ebeveynler sorumluluklarını hissederek ne zaman ve nasıl davranacaklarını konusunda kurslar açılmalıdır. İlk cinsel eğitimin anne-baba tarafından verileceği unutulmamalıdır.
4. Çocuğun cinsellikle ilgili sorularına gösterilecek tavır, iletişim için çok önemlidir. Sorunun içeriği ne olursa olsun, çocuğa kaçamak, alaycı, geçiştirici cevaplar vererek memnuniyetsizliği belli etmek çocuğun soru sormasını önleyebilir. Sorular karşısında rahat tavırlar sergilemeye çalışılmalıdır.

5. Çocukların cinsellikle ilgili soru sormaması bu konuyu merak etmedikleri anlamına gelmez. Çocuklara uygun ortamlar hazırlanarak düşünceleri açığa çıkarılabilir. Böyle durumlar eğitim imkanı yaratabilir. Çocukların cinsel eğitimi için soru sormaları beklenmemelidir.
6. Çocukların sorularına sade, basit, anlaşılır ve doğru cevaplar verilmelidir. Çocuklar ayrıntılı cevapları anlamayacaklar, cevaplar yaşalarına uygun değilse kafa karışıklığına sebep olabilecektir.
7. Küçük çocukların hem kendi hem de karşı cinsten çocukların cinsel organlarını merak etmeleri oldukça doğal bir durumdur. Doktorculuk gibi cinsel içerikli oyunlar da bu durumun bir sonucudur. Oyun sırasında birbirlerinin cinsel organlarına bakan çocuklar, ebeveynler tarafından görülürse aşırı tepki verilmemelidir. Bu oyunlar gösterilen aşırı ve yanlış tepkiler çocukların suçluluk hissetmelerine sebep olarak cinsellik hakkında gelecekte zararlı olabilecek tutumlar edinebilirler.
8. Cinsel ilişkinin çocuklar tarafından görülmesi veya seslerinin duyulması çocuğun duygularını zedeleyebilir. Bu yüzden çocuklara kapı çalma alışkanlığı kazandırılmamalıdır.
9. Ebeveynler, çocuklarının yanında giyinip soyunurken dikkatli olmalıdır. Herkesin kendi vücudunun özel olduğu bilinci kazandırılmamalıdır.
10. Cinsel bilgiler eğitiminin kimin tarafından verilmesi gerektiği konusunda çeşitli görüşler söz konusudur. Ancak erken yaşlardaki cinsellik eğitimi anne-babaların vermesi uygun olur. Okulöncesi dönemde ve ilköğretimin başlangıç yıllarında öğretmenler konuya duyarlı ve konu hakkında bilgili olmalıdır. Ergenlik öncesinde ve ergenlik döneminde ise çocuklarıyla iletişimi iyi olan anne-babaları tarafından verilmesi uygun olur. Anne-baba ve öğretmenlerin yanında “Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi” konusunda eğitim almış eğitimciler gençlerle konuşabilmeli ve tartışabilmelidir.
11. Örgün eğitim sistemi içinde cinsel eğitim verecek eğitimciler aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır (İKGV 2000).
 - a) Kendi cinselliği konusunda sağlıklı bir tutumu olmalıdır.

- b) Başkalarının mutluluğu için çalışabilen doyuma ulaşmış ve başarılı bir kişi olmalıdır.
 - c) İnsan kişiliğini akılcı bir bakış açısıyla kavrayabilmelidir.
 - d) Sözel ve sözsüz iletişimde başarılı olmalı ve empati kurabilmelidir.
 - e) Her yaştan bireye dil, din, ırk vb fark gözetmeden saygı, sevgi ve ilgi ile yaklaşabilmelidir.
 - f) Açık, güvenilir ve samimi olmalıdır. Öğrencilerin sınıfta rahatça konuşabilecekleri, gerçek duygularını yansıtabilecekleri, reddedilme ve susturulma kaygısı taşımadıkları bir ortam oluşturabilmelidir.
 - g) Meslektaşlarıyla uyum içinde çalışmalı ve alanında bilgili olmalıdır.
 - h) Cinsellik konusundaki bilgi ve görüşlerini güncelleştirebilmelidir.
12. Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi içerisinde **nüfus/doğal kaynaklar, evrim, genetik, anatomi ve fizyoloji, duygusal gelişim, toplumsal yapı, bedensel sağlık, yasal konular (boşanma, evlat edinme), cinsel istismar, yanlış inanışlar ve gerçekler, cinsel davranışlar, değer oluşturma** gibi konular yer almalıdır (İKGV 2000).
13. Cinsel sağlık bilgileri eğitimi konuları, çocuklara yaşlarına uygun ve kademeli bir şekilde verilmelidir. Bulut'a göre (Ekşi 1999) cinsel eğitim okullarda erkek ve kızlarla birarada küçük gruplar oluşturularak verilmelidir. Grubu oluşturan çocuklar aynı yaş grubunda olmalı ve konular yaşa ve beklentilere göre uyarlanmalıdır.
14. Çocukların cinsel yönden zararlı olabilecek dergi, video, internet gibi materyallere ulaşımı engellenmelidir. Televizyonda çocukların seyredeceği programlar önceden belirlenmeli ve pornografik yayın yapan kanalların denetimi sağlanmalıdır. Bu tür programların çocukların cinsel kimlik gelişimine zararlı etki edeceği her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.
15. Cinsellikle ilgili yanlış bilgi ve inanışlara yer verilmemelidir. Yanlış bilgi ve inanışların cinsel yaşama zarar vereceği göz önünde bulundurulmalıdır.
16. Cinsel eğitimde cinsel bakımdan uyarılmayı ve cesaretlendirmeyi birbirine karıştırmamak gerekir. Cinsel eğitimde amaç, gençlere fiziksel, duygusal, sosyal

ve fizyolojik cinsel gelişimleri hakkında bilgiler sunmak ve gençlerin kaygısını azaltmaktır (Kulaksızoğlu 2006).

17. Cinsel sağlık bilgileri eğitiminin süreklilik gerektirdiği unutulmamalıdır.
18. Ülkemizde örgün eğitim içinde yer almayan cinsel bilgiler eğitiminde ilk aşama sağlık elemanlarının katkıları ile ailenin eğitime olan desteğiyle cinsel eğitimdeki eksiklikleri gidermektir. İdeal olan, aile ve okulların işbirliği ile cinsel sağlık bilgileri eğitiminin verilmesi yönünde gerekli çalışmaların yapılmasıdır.

KAYNAKLAR

- Acer, Dilek
1999 Üç-Dört Yaş Grubu Çocukların Annelerine Yöneltilmiş Oldukları Cinsellikle İlgili Sorular Ve Annelerin Verdikleri Cevapların İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- 1999 6 Yaş Grubunda Kız Ve Erkek Çocuğu Olan Anne Babaların “Cinsel Eğitim” Hakkındaki Görüş Ve Tutumların İncelenmesi, Mesleki Eğitim Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, Ankara.
- Adler, Alfred
1997 İnsan Tabiatını Tanıma, Çeviren: Ayda Yörükkan, 3. Basım, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- 2004 Genç Kız Psikolojisi Ve Cinselliği, Ekol Yayınları, İstanbul.
- Arat, Necla
1993 Kadın Ve Cinsellik, 1. Baskı, Say Dağıtım.
- Atabek, Erdal
1998 Cinsellikten İkmale Kalmak, Altın Kitaplar, 5. Basım, Şubat, İstanbul.
- Baltaş, Zuhâl
2000 Sağlık Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Berktaş, Fatmagül
2000 Tektanrılı Dinler Karşısında Kadın, 2. Basım, Metis Yayınları, İstanbul.
- Binbaşioğlu, Cavit
1990 Gelişim Psikolojisi, Ankara.
- Brown, Jane
2006 Sexy Media Matter: Exposure to Sexual Content in Music, Movies, Television, and Magazines Predicts Black and White Adolescents' Sexual Behavior, Pediatrics Dergisi, Sayı:117, American Academy of Pediatrics.
- Bulut, Ayşen - Ortaylı, Nuriye
2004 Bir Araştırmanın Düşündürdükleri: Cinsel Sağlık Ama Nasıl, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Cilt:13, Sayı:2, Ankara.

- Cook, Joan Littlefield - Cook, Greg
2005 Child Development Principles And Perspectives, Pearson Education, Amerika Birleşik Devletleri.
- Cox, Shirley E. - Sheffield, Wendy W. - Wilkins, Richard G. - Panos, Angelea - Panos, Patrick - Reed, Marya
2005 Parents And The Sexual Education Of Adolescents, The World Family Policy Center, Brigham Young University.
- Cüceloğlu, Doğan
1993 İnsan Ve Davranışı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- 2004 İçimizdeki Çocuk, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Çalışlar, Oral
1999 İslam'da Kadın Ve Cinsellik, Cumhuriyet Kitapları, İstanbul.
- Dailard, Cynthia
2001 The Guttmacher Report On Public Policy, Guttmacher Institute Volume:4, Number:1, Newyork.
- Dökmen, Zehra
2004 Toplumsal Cinsiyet "Sosyal Psikolojik Açıklamalar", 2. Basım, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Ekşi, Aysel
1990 Çocuk, Genç, Ana-Babalar, Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- 1999 Ben Hasta Değilim, Nobel Kitabevi, İstanbul.
- Ersay, Ahmet Reşit - Tortumluoğlu, Gülbu - Şenyüz, Pınar - Pamukçu, Kadriye
2006 "Sağlık Alanında Eğitim Gören Yüksekokul Öğrencileri Cinsel Sağlık Eğitiminin Nasıl Verilmesi Gerektiğini Düşünüyorlar?", Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt:3, Sayı:2.
- Ferenezi, Sandor - Reich, Wilhelm - Pomeroy, W.B.
2003 Cinsellik Üzerine, Çeviren:Selma Koçak, Doruk Yayınevi, İstanbul.
- Fincancıoğlu, Nuray - Bulut, Ayşen
2000 Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Aşama Matbaacılık, İstanbul.
- Freedman, J. L. – Sears, D. O. – Carlsmith, J. M.
1993 Sosyal Psikoloji, Çeviren:Ali Dönmez, 2. Basım, İmge Kitabevi, 1993.

- Freud, Sigmund
2000 Cinsellik Üzerine, Çeviren:Selçuk Budak, Öteki Yayınevi, Ankara.
- Fromm, Eric
2004 Cinsellik Ve Cinsel Sapmalar, Çeviren:Aydın Arıtan, Arıtan Yayınevi, İstanbul.
- Gander, J.M. - Gardiner, H. W.
2007 Çocuk Ve Ergen Gelişimi, Çeviren: Bekir Onur, 6. Baskı, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Göçgeldi, Ercan-Tüzün, Hakan-Türker, Türker-Şimşek, Işıl
2007 Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Anne Ve Babaların Çocuklara Cinsel Eğitim Konusundaki Yaklaşımlarının İncelenmesi, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Cilt:16, Sayı:9, Ankara.
- Gölbaşı, Zehra
2003 Sağlıklı Gençlik Ve Toplum İçin Bir Adım: Cinsel Sağlık Eğitimi, Aile Ve Toplum, Yıl:5, Cilt:2, Sayı:6, Sivas.
- Heinrich Böll Stiftung Derneği
2007 Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları, Çeviren:Metin Susan Ve Diğ. , Sena Ofset, İstanbul.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem
1998 Kültürel Psikoloji Kültür Bağlamında İnsan Ve Aile, 1. Basım, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- 2006 Yeni İnsan Ve İnsanlar, 10. Basım, Evrim Yayınevi, İstanbul.
- Kandiyoti, Deniz - Saktanber, Ayşe
2005 Kültür Fragmanları Türkiye’de Gündelik Hayat, 2. Basım, Metis Yayınları, İstanbul.
- Kaya, Fide - Serin, Özlem - Genç Ayşen
2007 Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Cinsel Yaşamlarına İlişkin Yaklaşımlarının Belirlenmesi, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, Cilt:6, Sayı:6, Çanakkale.
- Kocatürk, Dilsaz
2002 Öğretmenlerin Cinsel Eğitim Alanında Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları Ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

- Koestenbaum, Peter
1998 Varoluşçu Cinsellik, Çeviren: Nur Yener, Okyanus Yayınları, İstanbul.
- Kulaksızoğlu, Adnan.
2006 Ergenlik Psikolojisi, 8. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kükner, Selahattin - Vicdan, Kubilay - Dabakoğlu, Tülin - Keleş, Gürhan - Ergin, Tolga
Gökmen, Oya
1993 Adölesanlarda Cinsel Eğitim Düzeyi, Jinekoloji ve Obstetrik Dergisi,
Sayı:7, İstanbul.
- Newcomer, Susan F. – Udry, Richard J.
1985 Parent-Child Communication And Adolescent Sexual Behavior, Family
Plannig Perspectives, Cilt:17, Sayı:4, Guttmacher Enstitüsü.
- Onur, Bekir.
1995 Gelişim Psikolojisi, 7. Basım, İmge Kitabevi, Ankara.
- Özdemir, Levent - Ayvaz, Aşkın - Poyraz, Ömer
2003 Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
Konusundaki Bilgi Düzeyleri, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dergisi, Sayı:25, Cilt:10, Sivas.
- Öztürk, Orhan
1990 Ruh Sağlığı Ve Bozuklukları, Evrim Dağıtım, İstanbul.
- Poroy, Akif
2005 Türkiye’de Cinsellik, 1. Basım, Alfa Yayıncılık, İstanbul.
- Reich, Wilhelm
1977 Gençlerin Cinsel Mücadelesi, Çeviren:Hüseyin Portakal, Öz Yayınları,
İstanbul.
- 1993 Gençliğin Cinsel Eğitimi, Çeviren:Mümün Kalaycıoğlu, Düşünen Adam
Yayınları, İstanbul.
- Sargın, Nurten
2001 Çocuklarda Ruh Sağlığı, Nobel Yayınları, Ankara.
- Steinberg, Laurence
2007 Ergenlik, Çeviren:Figen Çok Ve Diğ. , İmge Kitabevi, Ankara.
- Sungur, Mehmet Z.
1998 Cinsel Eğitim, Kilinik Psikiyatri Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, Ankara

- Tarhan, Nevzat
2005 Kadın Psikolojisi, 9. Basım, Nesil Yayınları, İstanbul.
- Taşcı, Ali İhsan
2003 Cinsel Eğitim, 3. Baskı, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Taylor, E. Shelley - Peplau, Letita Anne – Sears, David O.
2007 Sosyal Psikoloji, Çeviren:Ali Dönmez, İmge Kitabevi, Ankara.
- The International Encyclopedia of Sexuality
1997-2001 Volume 1-4, Newyork.
- Tuzcuoğlu, Necla - Tuzcuoğlu, Semai.
2003 Çocuğun Cinsel Eğitimi “Anne Ben Nasıl Doğdum”, Morpa Kültür Yayınları, 1. Baskı:İstanbul, Ağustos.
- Weaver, Angela D. – Byers, E. Sandra – Sears, Heather A. – Cohen, Jacqueline N. – Randall, Hilary E.S.
2002 Sexual Health Education at School and at Home: Attitudes and Experiences of New Brunswick Parents, The Canadian Journal of Human Sexuality, Cilt:11.
- Variş, Fatma
1963 Ergenin Gelişimi, Özgü Yayınevi, İstanbul.
- Yavuzer, Haluk
2000 Ana, Baba ve Çocuk, 13.Basım, Remzi kitabevi, İstanbul.
- 2002 Çocuk Psikolojisi, 22. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- 2002 Bedensel, Zihinsel Ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk Altı Yılı, 14. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yelken, Zehra
1996 Anne Ve Babaların 3-6 Yaş Dönemindeki Çocuğun Cinsel Gelişim Ve Cinsel Eğitim Konusundaki Bilgi Düzeyleri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

- Yıldız, Fatma
1990 Ortaokul Öğrencilerinin Anne-Babalarının Cinsellik Ve Cinsel Eğitim Konusundaki Tutum Davranış Ve Beklentileri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Yörükoğlu, Atalay
1996 Gençlik Çağı, 9.Basım, Özgür Yayınları, İstanbul.
1997 Çocuk Ruh Sağlığı, 21. Basım, Özgür Yayınları, İstanbul.
- Uzun, Gizem
2005 Kadın ve Erkek Yöneticilerin Liderlik Davranışları Arasındaki Farklılıklar ve Bankacılık Sektöründe Uygulama, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adana.

İnternet kaynakları

www.tuik.gov.tr
www.yok.gov.tr
www.sabah.com.tr
www.cetad.org.tr

ÖZGEÇMİŞ

Şükran GÖKDENİZ

İlköğretim Bölümü
Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Eğitim

Lise: 1999 Aydın Lisesi Yabancı Dil Ağırlıklı Bölümü.
Lisans: Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi.

İş/İstihdam

2003: Şırnak Cumhuriyet İlköğretim Okulu.
2005: Bursa Osamnagazi Hatice-Salih İlköğretim Okulu.
2007: Bursa Gemlik Şehit Ethem İlköğretim Okulu.

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri/Yılı: Aydın, 1981.
Medeni Hali: Evli.

Yabancı Dili

İngilizce.

EKLER

EK1: ÖĞRETMEN BİLGİ TOPLAMA FORMU

DEĞERLİ ÖĞRETMENLER ,
AŞAĞIDAKİ SORULARI LÜTFEN CEVAPLAYINIZ.ARKA SAYFADAKİ
FORMDA SİZE UYGUN GELEN CEVABI İŞARETLEYİNİZ.TEŞEKKÜR EDERİM.

BÖLÜM-1

1.Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2.Yaşınız

() 25-30 () 31-35 () 36-40 () 41-45 () 46 ve
üstü

3.Kaç yıllık öğretmensiniz?

() 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 20 ve üstü

4.Medeni durumunuz

() Evli () Bekar

5.Çocuğunuz var mı?

() Evet () Hayır

6.Çocuklar cinsel bilgileri ilk olarak kimden almıştır?

a)Anne-baba b)Doktor c)Öğretmen d)Diğer

7.İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminde hangi konuların yer alması gerektiğini işaretleyiniz. Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

- a)Cinsel organlar
- b)Gebelik ve doğum
- c)Gebelikten korunma yöntemleri
- d)Ergenlikteki ruhsal ve bedensel değişimler
- e)Toplumsal yapı(aile, evlilik, ilişkiler)
- f)Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
- g)Cinsel istismar(Taciz, tecavüz)

8. Cinsellikle ilgili ilk bilginizi hangi yaşta aldınız?

a)İlkokul öncesi b)İlkokul yılları c)Ortaokul d)Lise yılları

9. Çocukluğunuzda böyle bir eğitim almış olmayı ister miydiniz?

a)Evet b)Hayır

BÖLÜM-2: SORULAR	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Cinsel bilgiler eğitimi ayrı bir ders olarak okutulmalıdır.					
Çocukların cinsellikle ilgili sorularını mesleğim gereği rahat konuşurum.					
Çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken kendimi rahatsız hissettiğim için geçiştiriyorum.					
Cinsel konuların konuşulması ahlaki değerlerimize uymuyor. Bu yüzden konuşmuyorum.					
Veliler okulda cinsel konuların konuşulmasını ahlaksızlık olarak değerlendirebilirler.					
Sınıfta cinsellikle ilgili konuları konuşmak öğrencinin öğretmene olan saygısını azaltır.					
Cinsel eğitim vermek toplumda yaşanan cinsel kaynaklı suçların azalmasına neden olabilir.					
Çocuklar cinselliği eğitimleri içinde detaylı olarak alırlarsa cinsel ilişki kurma cesareti kazanırlar.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 3 yaşından itibaren gelişim düzeyine uygun ve kademeli olarak verilmelidir.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 6.sınıftan itibaren ergenliğe hazırlık amacıyla verilmelidir.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 9. sınıfta verilmelidir.					
Cinsel bilgiler eğitimini özel eğitim almış uzmanlar vermelidir.					
Cinsel bilgiler eğitimini doktorlar vermelidir.					
Eğer hizmetiçi eğitim alırsam cinsel bilgiler eğitimini ben verebilirim.					
Cinsel bilgiler eğitimini ben veremem.					
Cinsel bilgiler eğitimi konuları kız ve erkeklere ayrı ortamlarda anlatılmalıdır.					
Cinsel bilgiler eğitimi konuları kız ve erkeklere aynı ortamda anlatılmalıdır.					
Cinsel eğitim konusunda velilere de bilgi verilmelidir					

EK 2: VELİ BİLGİ TOPLAMA FORMU

DEĞERLİ VELİLER ,
AŞAĞIDAKİ SORULARI LÜTFEN CEVAPLAYINIZ.ARKA SAYFADAKİ
FORMDA SİZE UYGUN GELEN CEVABI İŞARETLEYİNİZ.TEŞEKKÜR EDERİM.

BÖLÜM-1

1.Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2.Yaşınız

()25-30 ()31-35 ()36-40 ()41-45 ()46 ve
üstü

3.Mesleğiniz (açıkça yazılacak.).....

4.Eğitim durumunuz

a)Okur-yazar b)İlkokul mezunu c)Ortaokul mezunu
d)Lise mezunu e)Meslek yüksek-üniversite mezunu

5.Yaşadığınız yer

a)Köy b)Bucak c)İlçe d)İl

6.Çocuklar cinsel bilgileri ilk olarak kimden almıştır?

a)Anne-baba b)Doktor c)Öğretmen d)Diğer

7.İlköğretimde cinsel bilgiler eğitiminde hangi konuların yer alması gerektiğini işaretleyiniz. Birden fazla işaretleyebilirsiniz.

a)Cinsel organlar
b)Gebelik ve doğum
c)Gebelikten korunma yöntemleri
d)Ergenlikteki ruhsal ve bedensel değişimler
e)Toplumsal yapı(aile, evlilik, ilişkiler)
f)Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
g)Cinsel istismar(Taciz, tecavüz)

8. Cinsellikle ilgili ilk bilginizi hangi yaşta aldınız?

a)İlkokul öncesi b)İlkokul yılları c)Ortaokul d)Lise yılları

9. Çocukluğunuzda böyle bir eğitim almış olmayı ister miydiniz?

a)Evet b)Hayır

BÖLÜM-2: SORULAR	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Cinsel bilgiler eğitimi ayrı bir ders olarak okutulmalıdır.					
Çocukların cinsellikle ilgili sorularını çok açık ve rahat konuşurum.					
Çocukların cinsel içerikli sorularını yanıtlarken kendimi rahatsız hissettiğim için geçiştiriyorum.					
Cinsel konuların konuşulması ahlaki değerlerimize uymuyor. Bu yüzden konuşmuyorum.					
Okulda cinsel konuların konuşulmasını ahlaksızlıktır.					
Sınıfta cinsellikle ilgili konuları konuşan öğretmene saygı duymam.					
Cinsel eğitim vermek toplumda yaşanan cinsel kaynaklı suçların azalmasına neden olabilir.					
Çocuklar cinselliği eğitimleri içinde detaylı olarak alırlarsa cinsel ilişki kurma cesareti kazanırlar.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 3 yaşından itibaren gelişim düzeyine uygun ve kademeli olarak verilmelidir.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 6.sınıftan itibaren ergenliğe hazırlık amacıyla verilmelidir.					
Çocuklara cinsellik ve üreme bilgileri 9. sınıfta verilmelidir.					
Cinsel bilgiler eğitimini özel eğitim almış uzmanlar vermelidir.					
Cinsel bilgiler eğitimini doktorlar vermelidir.					
Cinsel bilgiler eğitimini çocuğumun ilköğretim 1.kademede kendi öğretmeni vermelidir.					
Bir öğretmene güveneceğime cinsel eğitimi çocuğuma kendim vermeyi tercih ederim.					
Cinsel bilgiler eğitimi konuları kız ve erkeklere ayrı ortamlarda anlatılmalıdır.					
Cinsel bilgiler eğitimi konuları kız ve erkeklere aynı ortamda anlatılmalıdır.					
Cinsel eğitim konusunda biz velilere de bilgi verilmelidir.					